

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Radziejów 2023

Zamawiający:

Gmina Radziejów
ul. Kościuszki 20/22
88-200 Radziejów

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny
Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Mateusz Grzelak – Młodszy Analityk

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Wnioski z diagnozy.....	8
1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.....	9
1.2. Analiza SWOT	16
1.3. Potencjał gminy.....	18
1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe	18
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań	21
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	36
3.1. Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy Radziejów.....	36
3.2. Opracowanie graficzne modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej	39
4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Radziejów	41
5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	46
6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radziejów.....	48
7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	49
8. Ramy finansowe i źródła finansowania	53
Spis tabel, wykresów i rysunków	63

Wstęp

Strategia rozwoju jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń, implikując przejście ze stanu istniejącego do pożądanego, wyrażonego w wizji rozwoju. Strategia rozwoju stanowi najważniejszy dokument przygotowywany przez samorząd gminny, który określa priorytety i cele rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki.

Niniejszy dokument strategiczny stanowi również podstawę do opracowania i wdrażania projektów współfinansowanych m.in. ze środków zewnętrznych.

W ramach prac nad strategią rozwoju przeprowadzono diagnozę, której celem była analiza potencjału społeczno-gospodarczego Gminy Radziejów, uwzględniając przy tym przestrzenne uwarunkowania. Diagnoza jest punktem wyjścia do konstruowania kierunków działań, a następnie celów strategicznych i działań¹.

W oparciu o wnioski z przeprowadzonej analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy w Strategii Rozwoju przedstawiono plan działań do 2030 roku. Określone zostały następujące elementy: misja i wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne oraz sposób realizacji i finansowania Strategii, ze wskazaniem podmiotów zaangażowanych w jej wdrażanie. Ponadto przedstawiono działania, które pozwolą osiągnąć zakładane długookresowe cele strategiczne.

Uwarunkowania programowe

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030 stanowi dokument bazowy, który określa, jakie działania powinny być wdrażane, aby wspierać dalszy rozwój Gminy, przede wszystkim w sferze społecznej i gospodarczej, ale także wpływać na ożywienie sfery kulturalnej i turystycznej z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju. Przy jej formułowaniu, pod uwagę wzięto założenia obowiązujących dokumentów strategicznych wyższego rzędu, tj.:

- Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030;
- Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.;
- Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022;
- Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

---

¹ Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030 stanowi odrębny raport. W niniejszej Strategii uwzględniono najważniejsze wnioski z diagnozy.

Poniżej dokonano opisu zgodności założeń strategicznych gminy z dokumentami wyższego rzędu.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260). Głównym celem Strategii jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W dokumencie określono następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Cele zakładane do realizacji przez Gminę Radziejów wpisują się w cele i kierunki działań zawarte w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, głównie w cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu, kierunek interwencji – zwiększenie efektywności programowania rozwoju poprzez zintegrowanie planowania przestrzennego i społeczno-gospodarczego oraz zapewnienie realnej partycypacji społecznej, a także Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, kierunki interwencji – aktywne gospodarstwo i przyjazne mieszkańcom miasta, rozwój obszarów wiejskich i wzmocnienie sprawności administracyjnej samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. i został przyjęty przez Radę Ministrów uchwałą nr 102 z dnia 17 września 2019 r. (M.P. 2019 poz. 1060). Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

Powyższy cel realizowany jest poprzez trzy cele szczegółowe polityki regionalnej:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Założenia strategiczne Gminy Radziejów zostały określone z uwzględnieniem postanowień Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku

Strategia została przyjęta przez Radę Ministrów uchwałą nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1055).

Cel główny Strategii brzmi: Zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa ruchu uczestników i efektywności sektora transportowego, przez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym. Zrealizowanie powyższego celu wymagać będzie osiągnięcia następujących kierunków interwencji:

- kierunek interwencji 1: budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce;
- kierunek interwencji 2: poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym;
- kierunek interwencji 3: zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności;
- kierunek interwencji 4: poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów;
- kierunek interwencji 5: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko;
- kierunek interwencji 6: poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe.

Założenia strategiczne Gminy Radziejów, obejmujące wykorzystanie potencjału ze względu na położenie i dostępność komunikacyjną, a także dalsze prace w zakresie rozwoju i modernizacji infrastruktury drogowej, wpłyną na osiągnięcie celu głównego Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r.

Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami na lata 2019-2022

Program przyjęty został uchwałą nr 82 Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2019 r. Głównym celem Programu jest: Stworzenie warunków dla zapewnienia efektywnej ochrony i opieki nad zabytkami.

Powyższy cel realizowany będzie przez trzy następujące cele szczegółowe:

1. Optymalizacja systemu ochrony dziedzictwa kulturowego.
2. Wsparcie działań w zakresie opieki nad zabytkami.
3. Budowanie świadomości społecznej wartości dziedzictwa kulturowego.

Jednym z celów operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Radziejów jest Wysokiej jakości oferta kulturalno-edukacyjna, w ramach którego wyznaczono takie kierunki rozwoju jak m.in. rozwój oferty kulturalnej czy ochrona dziedzictwa kulturowego. Zgodnie z powyższym oba dokumenty są ze sobą spójne.

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ przyjęta została uchwałą nr XXVIII/399/20 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2020 roku.

Celem nadrzędnym Strategii jest: „Jakość życia typowa dla wysoko rozwiniętych regionów europejskich”.

Cel ten zamierza się osiągnąć poprzez koncentrację działań w czterech obszarach tematycznych rozwoju, dla których określone zostały następujące cele główne i operacyjne:

— Obszar Społeczeństwo:

- Cel główny: 1. Skuteczna edukacja:
  - Podniesienie jakości kształcenia i wychowania,
  - Edukacja dla gospodarki opartej na wiedzy i nowoczesnych technologiach,
  - Kształtowanie środowiska edukacyjnego,
  - Rozwój szkolnictwa wyższego,
- Cel główny: 2. Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo:
  - Aktywność społeczna i rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
  - Rozwój wrażliwy społecznie,
  - Zdrowie,
  - Kultura, sztuka i dziedzictwo narodowe,
  - Sport i aktywność fizyczna.

- Obszar Gospodarka:
  - Cel główny: 3. Konkurencyjna gospodarka:
    - Odbudowa gospodarki po COVID-19,
    - Innowacyjna gospodarka–nauka, badania i wdrożenia,
    - Rozwój przedsiębiorczości,
    - Rozwój sektora rolno-spożywczego,
    - Rozwój turystyki,
    - Internacjonalizacja gospodarki,
    - Nowoczesny rynek pracy,
- Obszar Przestrzeń:
  - Cel główny: 4. Dostępna przestrzeń i czyste środowisko:
    - Infrastruktura rozwoju społecznego,
    - Środowisko przyrodnicze,
    - Przestrzeń kulturowa,
    - Przestrzeń dla gospodarki,
    - Infrastruktura transportu,
    - Infrastruktura techniczna,
    - Czysta energia i bezpieczeństwo energetyczne,
    - Potencjały endogeniczne.
- Obszar Spójność:
  - Cel główny: 5. Spójne i bezpieczne województwo:
    - Transport publiczny,
    - Cyfryzacja,
    - Bezpieczeństwo,
    - Współpraca dla rozwoju regionu.

Wyżej wymienione cele na szczeblu wojewódzkim są spójne z celami rozwojowymi określonymi przez Strategię Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030. Realizacja ich założeń wpłynie na osiągnięcie zakładanych efektów na terenie gminy i województwa kujawsko-pomorskiego.

1. Wnioski z diagnozy

Zgodnie z art.10a ust.1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2023 poz. 225 ze zm.) podmiot opracowujący projekt strategii rozwoju przygotowuje diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, w tym miejskich obszarów funkcjonalnych. W ramach przeprowadzonej diagnozy dokonano analizy sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Ponadto uwzględniono analizę zdolności inwestycyjnej gminy i potencjału jakości życia, w tym wyniki badania ankietowego.

Kompleksowa diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy Radziejów na potrzeby opracowania niniejszej Strategii Rozwoju stanowi odrębny raport.

1.1. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy **Położenie geograficzne i komunikacyjne**

Gmina Radziejów jest gminą wiejską położoną w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie radziejowskim, około 50 km na południe od Torunia. Siedzibą gminy jest miasto Radziejów. Jej powierzchnia wynosi 92,6 km² a średnia gęstość zaludnienia ok. 46 osób/km². Pod względem etnograficznym gmina Radziejów położona jest na kujawach, na skrzyżowaniu historycznych szlaków z Inowrocławia do Brześcia Kujawskiego i Włocławka oraz z Torunia do Koła i Konina. Gmina podzielona jest na 18 sołectw.

Gmina posiada atrakcyjne położenie komunikacyjne. Główny układ komunikacyjny tworzą droga krajowa nr 62 relacji Włocławek – Radziejów – Anusin i droga wojewódzka nr 266 relacji Ciechocinek – Radziejów – Konin. Podstawowym zagrożeniem jest rosnące natężenie ruchu na powyższych drogach.

Przez obszar gminy przebiega również linia kolei szerokotorowej nr 131 Tczew – Chorzów Batory.

Zgodnie z wynikami badania ankietowego, które przeprowadzono w ramach diagnozy strategicznej, jednym z czynników wpływających na niezadowolenie z poziomu życia w gminie, będącym zarazem najistotniejszym problemem do rozwiązania jest niedostateczny stan dróg i oświetlenia ulicznego.

Środowisko przyrodnicze

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych wg danych Głównego Urzędu Statystycznego na koniec 2021 r. wynosiła 15,91 ha. Lesistość (wskaźnik pokrycia lasem określonej powierzchni) obszaru gminy wyniosła 0,2%, co jest wartością zdecydowanie niższą od średniej wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (23,5%) i kraju (29,60%). Obszar gminy należy do Nadleśnictwa Włocławek podlegającego pod Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu.

Pod względem siedliskowym ponad 90% powierzchni leśnej gminy stanowi las świeży, w którym dominującym gatunkiem jest dąb z niewielkim udziałem jesionu, sosny czy olszy czarnej. Pozostałą powierzchnię leśną stanowi las wilgotny o drzewostanie jesionowo-dębowym, z udziałem brzozy i jawora.

W związku z dominującym w gminie rolnictwem faunę tego obszaru reprezentują zwłaszcza gatunki związane z biocenozami polnymi. Z ssaków występują m.in. sarny, zające, lisy, kuny, jelenie, jeże czy tchórze. Z płazów: traszki zwyczajne, ropuchy szare i zielone, rzekotki drzewne, a także żaby: wodna, jeziorowa, śmieszka czy moczarowa. Ptactwo reprezentowane jest przez takie gatunki jak m.in. skowronek, ortolan, potrzyszcz, pliszka żółta, rokitniczka, potrzos, łozówka, kuropatwa, przepiórka, myszołów, grzywacz, dzięcioł, bąk, czapla, pustułka, kobuzy, myszołowy, sowy, kruki, gołębie, dzięcioły, gile czy paszkoty.

Zgodnie z danymi w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody na terenie gminy nie występują formy ochrony przyrody.

Sieć hydrograficzna gminy jest bardzo słabo rozwinięta i silnie przekształcona ze względu na skanalizowanie oraz zmeliorowanie gruntów. Przez obszar ten przebiega dział wód I rzędu oddzielający dorzecza Wisły i Odry.

Obecnie obowiązuje podział jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) wg II aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły oraz Odry z 2022 roku. Do zlewni JCWP na terenie gminy, należą:

- RW60001018817899 - Kanał Bachorze (dorzecze Odry),
- RW6000111881999 - Noteć od Kanału Warta-Gopło do Noteci Zachodniej (dorzecze Odry),
- RW6000101881729 - Kanał Mietlica (dorzecze Odry),
- RW200010278349 - Dopływ z jez. Świeskich (dorzecze Wisły),
- RW20001027839 - Zgłowiączka do jez. Głuszyńskiego (dorzecze Wisły).

Zgodnie z oceną stanu Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2014-2019 i oceny eksperckiej według obowiązującej klasyfikacji od 1 stycznia 2022 r. stan ogólny wskazanych wyżej JCWP jest zły.

Według Map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego, dostępnych na stronie internetowej Informatycznego Systemu Osłony Kraju, na terenie gminy Radziejów występuje obszar szczególnego zagrożenia powodzią od rzek.

Obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie gminy są obszary i tereny zalewowe wzdłuż Kanału Głuszyńskiego. Najbardziej zagrożonym terenem są obszary zamieszkałe i zurbanizowane, które bezpośrednio sąsiadują z obszarami szczególnego zagrożenia powodzią

Na obszarze gminy obecnie obowiązują Plany gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy Wisły i Odry na lata 2022-2027. Znajdują się w nich działania dla gminy, zmierzające do poprawy stanu wód.

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy leży na obszarze JCWPd 47, która położona jest we wschodniej części gminy oraz JCWPd 43, która obejmuje zachodnią część. Ocena stanu z 2019 r. wykazała słaby stan ogólny JCWPd 43 oraz dobry stan JCWPd 47. Końcowa klasyfikacja jakości wód podziemnych z 2022 r. w otworze nr 1817 na obszarze gminy to III klasa – wody zadowalającej jakości.

Ponadto na terenie gminy znajduje Główny Zbiornik Wód Podziemnych Dolina Kopalna Wielkopolska (nr 144) o powierzchni 4 122,40 km².

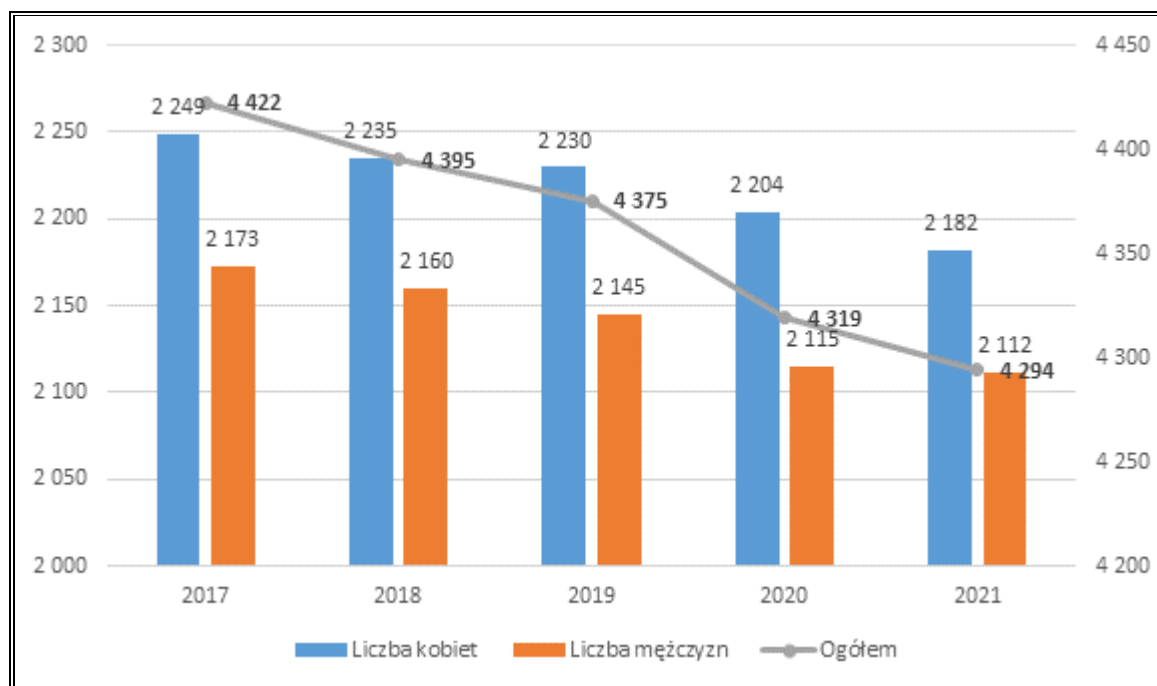
Gmina Radziejów zaopatrywana jest w wodę do picia z dwóch stacji ujęć wody w miejscowości Płowce oraz Szostka.

Procesy Demograficzne

Z punktu widzenia rozpatrywania przyszłych działań i kierunków rozwoju istotne jest rozważenie sytuacji występujących w poszczególnych grupach wiekowych ludności gminy.

Przeprowadzona diagnoza wykazała spadek liczby mieszkańców w ciągu ostatnich lat. Ogólna liczba ludności w okresie 2017-2021 zmniejszyła się o 2,89%. Wpływ na taką sytuację miał m.in. ujemny przyrost naturalny i ujemne saldo migracji.

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Radziejów w latach 2017-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bd.l.stat.gov.pl/BDL/start>
 Na terenie gminy rośnie także liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a maleje w wieku produkcyjnym, co wskazuje na postępujący proces starzenia społeczeństwa i jest to sytuacja spójna z tendencją kraju. Starzenie się społeczeństwa jest niekorzystnym zjawiskiem.

Zmieniająca się sytuacja demograficzna będzie w przyszłości skutkowała zmianą popytu na usługi publiczne związane z opieką i potrzebami osób starszych.

Gospodarka

Gmina Radziejów jest typową gminą wiejską oraz ma charakter typowo rolniczy. Na jej terenie nie ma dużych obszarów przemysłowych. Głównym miejscem pracy oraz źródłem utrzymania dla większości mieszkańców są zakłady usługowo-handlowe we Włocławku, Radziejowie, Inowrocławiu oraz praca w gospodarstwach rolnych. Stosunkowo duża odległość od większych aglomeracji powoduje, że na obszarze gminy brak jest większych podmiotów prowadzących działalność handlową lub produkcyjną.

Do problemów w zakresie rynku lokalnego na terenie gminy należą niedostateczna baza noclegowo – żywieniowa, mała baza sektora produkcji i usług, brak drobnych zakładów przetwórstwa rolno -spożywczego.

Na przestrzeni lat 2017-2022 ogólna liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy zwiększyła się o 18,42%.

Najwięcej podmiotów 2022 roku według danych GUS działa w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (86 podmiotów). Drugą co do wielkości sekcją jest sekcja F – przetwórstwo przemysłowe (44 podmioty).

W ciągu ostatnich 5 lat na obszarze gminy odnotowano spadek bezrobocia, który dotyczył wszystkich grup wiekowych wśród osób bezrobotnych. Ogólna liczba osób bezrobotnych, w podanych latach, zmniejszyła się o 21,90%.

Do najistotniejszych problemów, jakie zostały zdiagnozowane podczas ankietyzacji mieszkańców w zakresie gospodarki, zaliczono: brak atrakcyjnych miejsc pracy

Mieszkalnictwo

W ciągu ostatnich lat obserwuje się wzrost liczby mieszkań na terenie gminy i związany z nim wzrost liczby izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań, co świadczy o korzystnym rozwoju gminy Radziejów pod względem mieszkalnictwa.

Edukacja oraz opieka nad dziećmi do lat 3

Na terenie gminy Radziejów funkcjonują następujące placówki wychowania przedszkolnego: Przedszkole Gminne w Skibinie, oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Władysława Łokietka w Płowcach, oddział przedszkolny przy Szkole Podstawowej im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Bieganowie. Na tutejszym obszarze działają również 2 szkoły podstawowe: Szkoła Podstawowa im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Bieganowie oraz Szkoła Podstawowa im. Władysława Łokietka w Płowcach. Na terenie gminy funkcjonuje

również Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Przemystce, którego organem prowadzącym jest Powiat Radziejowski. W jego ramach znajduje się liceum ogólnokształcące oraz technikum.

Na przestrzeni analizowanych lat dla szkół podstawowych z obszaru gminy współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się na poziomie poniżej 50%. Skolaryzacja poniżej 100% spowodowana jest tym, że część uczniów uczy się w placówkach oświatowych poza terenem gminy.

W gminie Radziejów, na przestrzeni lat 2019-2022, odnotować można spadek średnich wyników egzaminu z języka polskiego oraz spadek średnich wyników z języka angielskiego. W podanych okresie nastąpił natomiast wzrost średniej wyników z egzaminu z matematyki. W porównaniu z wynikami dla powiatu radziejowskiego oraz województwa kujawsko-pomorskiego można zauważyć, że średnie wyniki dla gminy w roku 2019 były wyższe od średnich wyników dla powiatu i województwa, natomiast w latach 2020-2022 wyniki te zazwyczaj były już niższe od średniej dla powiatu i województwa.

Wśród czynników wpływających na zadowolenie z poziomu życia w gminie wymieniono m.in. dostęp do oświaty.

Kultura, turystyka, sport i rekreacja

Główną instytucją kultury działającą na obszarze gminy Radziejów jest Gminny Ośrodek Kulturalno-Biblioteczny w Skibinie. Obejmuje on swoim obszarem działania zarówno działalność biblioteczną (Gminna Biblioteka Publiczna w Płowcach oraz jej filia w Skibinie), jak i kulturalną. Ponadto mieszkańcy gminy korzystają również z ośrodków kultury znajdujących się w mieście Radziejów oraz pozostałych pobliskich większych miasta (m.in. Inowrocław czy Włocławek).

Ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również jednostki oświatowe, świetlice wiejskie oraz remizy OSP, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na obszarze gminy.

Ponadto życie kulturalne prowadzone jest również przez niektóre zespoły ludowe, kluby, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na terenie gminy, do których należą m.in. ochotnicze straże pożarne czy koła gospodyń wiejskich.

Działaniami polegającymi na upowszechnianiu kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, zwiększaniu aktywności fizycznej i świadomości społecznej o potrzebie aktywności ruchowej w każdym wieku na terenie gminy Radziejów zajmują się m.in. stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz jednostki oświatowe.

Do głównych obiektów na terenie gminy zaliczamy boiska przy szkołach w Bieganowie, Płowcach oraz Przedszkolu Gminnym w Skibinie. Na obszarze gminy między w wielu miejscowościach zlokalizowane są również place zabaw.

Podstawową formą turystyki na terenie gminy jest turystyka krajoznawcza, rozwijająca się w oparciu o rekonstrukcję „Bitwy pod Płowcami” i towarzyszącymi jej imprezami kulturowymi. Na uwagę zasługują również przebiegające przez tutejszy obszar szlaki turystyczne, głównie Szlak Piastowski, Szlak Łokietka i Szlak Powstania Styczniowego. Ponadto gmina położona jest nieopodal rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego Nadgoplańskiego Parku Tysiąclecia, leżącego w atrakcyjnie turystycznym i kulturowo rejonie Jeziora Gopła i Kruszewicy. Promocja gminy prowadzona jest przede wszystkim przez stronę internetową, popularne media społecznościowe oraz lokalną prasę. Ponadto osoby prywatne oferujące noclegi promują swoje usługi przez portale noclegowo – turystyczne.

Wśród czynników wpływających na zadowolenie z poziomu życia w gminie wymieniono m.in. dużą liczbę miejsc do spędzania wolnego czasu oraz dostęp do działalności kulturalnej. Z czynników, które mogą stać się szansą dla rozwoju gminy, wskazano natomiast organizację większej liczby spotkań oraz wydarzeń kulturowych dla mieszkańców.

Ochrona zdrowia

Za ochronę zdrowia mieszkańców na terenie gminy odpowiada przede wszystkim położony w Radziejowie Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Na terenie gminy został zlokalizowany jeden punkt apteczny znajdujący się w miejscowości Czołowo, który wraz z aptekami funkcjonującymi na terenie Radziejowa obsługuje mieszkańców gminy z zakresu dostępności do leków.

Pomoc społeczna

Placówką realizującą zadania pomocy społecznej na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziejów. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2017-2021 na terenie gminy Radziejów zmniejszyła się o 253 osoby tj. 25,10%.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Radziejów zapewnia Policja i Straż Pożarna. Na terenie gminy Radziejów swoje zadania wykonuje jeden dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji w Radziejowie oraz 4 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w: Płowcach, Szostce, Starym Radziejowie, Broniewie.

W zakresie bezpieczeństwa, zidentyfikowane problemy nie odbiegają znacząco od tych, które występują w podobnych gminach. Ma to wpływ na odbieranie obszaru gminy w opinii publicznej wśród mieszkańców, jako miejsca spokojnego i bezpiecznego.

Infrastruktura techniczna

Na terenie gminy Radziejów nie funkcjonuje centralny system ciepłowniczy i nie działają przedsiębiorstwa ciepłownicze. Ciepło odbiorcom dostarczane jest za pomocą indywidualnych kotłowni i systemów grzewczych, które zaspokajają potrzeby budynków mieszkalnych oraz obiektów publicznych.

Przez teren gminy Radziejów przebiega przesyłowy gazociąg wysokiego ciśnienia systemu krajowego (ciśnienie nominalne 8,4 MPa) DN 700 relacji Gustorzyn – Mogilno. Gazociąg ten zasila stację gazową wysokiego ciśnienia o przepustowości $Q = 3\ 150\ \text{m}^3/\text{h}$, zlokalizowaną w miejscowości Przemystka, która jest również źródłem zasilania dla miasta Radziejowa. Na obszarze gminy dostęp do gazu posiada część mieszkańców miejscowości Przemystka, Broniewek oraz Czołowo.

Stan zaopatrzenia gminy w infrastrukturę kanalizacyjną jest niewystarczający. Do sieci kanalizacyjnej podłączonych jest około 0,9% budynków. Pozostałe korzystają z przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Stan wyposażenie w sieć wodociągową jest natomiast wysoki. Do sieci wodociągowej podłączonych jest około 98,2% wszystkich budynków.

Gmina Radziejów posiada zadowalający stan sieci energetycznej oraz uporządkowany system gospodarki odpadami. Na jej terenie wykorzystywane są odnawialne źródła energii, głównie energia słoneczna i wiatrowa.

Analiza zdolności inwestycyjnej

Zgodnie z danymi ze sprawozdań z wykonania budżetu z ostatnich 5 lat, wartość dochodów gminy wzrosła o 2 191 469,08 zł tj. 8,82%, z czego dochody majątkowe wzrosły o 2 096 390,10 zł, a dochody bieżące o 95 078,98 zł.

Przez cały okres lat 2017-2021 wypracowywano nadwyżkę budżetową, co uznać należy za pozytywny aspekt planowania i wykonywania dochodów i wydatków bieżących w gminie.

Polityka przestrzenna

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium ukierunkowani i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radziejów, które zostało przyjęte uchwałą Rady Gminy Radziejów nr IX/33/2007 z dnia 27 września 2007 r. zmienionej uchwałą nr XIV/142/2020 Rady Gminy Radziejów z dnia 26 listopada 2020 r.

Na obszarze gminy Radziejów obowiązuje jeden plan miejscowy – uchwała nr XXI/206/2022 Rady Gminy Radziejów z dnia 30 marca 2022 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentów obrębów geodezyjnych Biskupice, Kwilno-Kłonówek, Piołunowo, Pruchnowo i Skibin.

1.2. Analiza SWOT

Poniżej przedstawiono tabele, w których określono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, które wywierają wpływ na dalszy rozwój gminy.

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • działalność Gminnego Ośrodka Kulturalno-Bibliotecznego w Skibinie, • turystyka oparta na rekonstrukcji „Bitwy pod Płowcami”, • przebiegające szlaki turystyczne przez teren gminy, • spadek liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej, • działalność organizacji pozarządowych na terenie gminy, • funkcjonowanie szkół na szczeblu podstawowym i ponadpodstawowym, • tradycja kujaw. 	<ul style="list-style-type: none"> • występowanie bezrobocia, • ujemne saldo migracji, • ujemny przyrost naturalny, • spadek liczby ludności, • postępujący wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, • zróżnicowane wyniki egzaminów końcowych w szkołach, • bierność mieszkańców.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • napływ nowych mieszkańców, • urozmaicenie oferty kulturalnej oraz zwiększanie dostępności kultury, • rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, • utrzymanie się pozytywnych tendencji dotyczących podnoszenia poziomu wykształcenia wśród mieszkańców, • nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, • efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań, • kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi; • rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia; 	<ul style="list-style-type: none"> • migracja społeczeństwa do większych miast, • konkurencyjne wydarzenia kulturalne i sportowe w innych gminach, • bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, • wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, • zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczona bezradności.

<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na zapobieganie wykluczeniu społecznemu, • polepszenie stopnia usług edukacyjnych. 	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost działalności podmiotów gospodarczych, • dobre jakościowo gleby. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak wyznaczonych terenów inwestycyjnych na terenie gminy, • zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym, • utrudniony dostęp do zatrudnienia na terenie gminy, • niedostateczna baza noclegowo – żywieniowa, • mała baza sektora produkcji i usług, • brak drobnych zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • budowa nowych zakładów na terenie gminy przez podmioty krajowe i zagraniczne, • zwiększenie oraz wykorzystanie wsparcia dla obecnych i przyszłych przedsiębiorców, • ponowny wzrost znaczenia usług rolniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost kosztów budowy infrastruktury technicznej pod rozwój terenów inwestycyjnych, • pogłębiające się negatywne skutki spowodowane sytuacją gospodarczą.

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura)

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • przebiegająca przez obszar gminy droga krajowa nr 62, • część obszaru gminy znajdująca się w aglomeracji Radziejów w ramach KPOŚK, • zorganizowane przestrzenie publiczne na terenie gminy w zakresie placów zabaw i siłowni zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> • niska lesistość, • braki w infrastrukturze drogowej i okołodrogowej, • mały rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz przemysłowego, • brak sieci gazowej, • niska emisja na terenie gminy, • niski stopień skanalizowania ze względu na rozproszoną zabudowę, • brak mieszkań socjalnych, • brak spójnego zagospodarowania turystycznego gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • pozyskanie środków finansowych z funduszy krajowych lub europejskich na rozbudowę infrastruktury drogowej, • wzrost zainteresowania wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii przez 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczona ilość środków na rozwój infrastruktury technicznej, • niedostateczny poziom świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarowania odpadami,

<p>indywidualnych mieszkańców, jak również w obiektach publicznych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej, • promocja walorów przyrodniczych i kulturowych Gminy, • poprawa stanu gospodarki komunalnej, • pozyskanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na rozbudowę infrastruktury technicznej, • rozwój szerokopasmowego Internetu. 	<ul style="list-style-type: none"> • degradacja środowiska naturalnego (m.in. zanieczyszczenie powietrza), • nasilające się zmiany klimatyczne (m.in. ocieplenie się klimatu, susze, ulewne deszcze).
--	---

Źródło: Opracowanie własne

1.3. Potencjał gminy

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejów zidentyfikowano zasoby oraz produkty i usługi, mogące przynieść korzyści bezpośrednie lub pośrednie dla mieszkańców gminy.

Do głównych atutów gminy, świadczących o jej potencjale rozwojowym należą następujące zasoby oraz produkty i usługi:

- położenie geograficzne przy DK nr 62,
- przewaga dobrych jakościowo gleb,
- infrastruktura oświatowa (dostęp do szkół podstawowych i przedszkola, bliskość szkolnictwa średniego),
- dostęp do opieki zdrowotnej,
- funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kulturalno-Bibliotecznego w Skibinie,
- szlaki turystyczne wiodące przez gminę Radziejów i okoliczne tereny np. tereny Bitwy pod Płowcami,
- cenne zabytki i tradycja kulturowa Kujaw,
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiąca największą grupę mieszkańców, co zapewnia obecnie oraz w niedalekiej przyszłości aktywne na rynku pracy zasoby ludzkie.
- organizowane wydarzenia kulturalne na terenie gminy.

1.4. Bariery i potrzeby rozwojowe

Bariery rozwojowe stanowią niekorzystne zjawiska, niewykorzystane potencjały lub wewnętrzne i zewnętrzne czynniki uniemożliwiające lub utrudniające rozwój. Bariery rozwojowe przedstawiono w układzie: przyczyna → problem → potrzeba rozwojowa.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejów. określono przyczyny, problemy i potrzeby rozwojowe, które przedstawiono w poniższej tabeli w wymiarze społecznym, gospodarczym oraz przestrzennym.

Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Radziejów

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
Wymiar społeczny		
<ul style="list-style-type: none"> • brak miejsc pracy na terenie gminy dla osób o wysokich kwalifikacjach, • występujący problem bezrobocia ukrytego, • brak kompleksowego wyposażenie terenów pod zabudowę mieszkaniową w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociąg, gaz ziemny, drogi dojazdowe), • brak promocji gminy. 	Wyludnianie się gminy	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy oraz przyciągnięcie nowych inwestorów, • budowanie wizerunku gminy jako dobrego do życia (niekonieczne pod kątem pracy), • zwiększenie liczby mieszkań komunalnych na wynajem, • zwiększenie wyznaczonych obszarów pod budownictwo wielorodzinne, • utworzenie ciekawej oferty kulturalnej, • organizacja ciekawych imprez i wydarzeń, • wzbogacenie oferty i jakości usług edukacyjnych.
<ul style="list-style-type: none"> • spadek udziału liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz wzrost udziału liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. 	Starzenie się społeczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> • dostosowanie oferty kulturalnej i sportowej do potrzeb różnych grup wiekowych ludności, • zniesienie barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osobom starszy oraz niepełnosprawnym, • zwiększanie oferty aktywizacyjnej dla osób starszych zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Wymiar gospodarczy		
<ul style="list-style-type: none"> • zły stan części dróg lokalnych utrudniających skomunikowanie Gminy z dużymi ośrodkami gospodarczymi, • brak atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, • wykluczenie komunikacyjne części mieszkańców (niewystarczający poziom usług komunikacji publicznej, brak prawa jazdy), • skomplikowane i długotrwałe procedury formalne zniechęcające do zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (zmieniające się przepisy prawne, wysokie koszty pracy oraz podatki), • niski poziom wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw. 	Niewystarczająco rozwinięty sektor przedsiębiorstw (zbyt mało miejsc pracy, brak ofert pracy dla osób o wysokich kwalifikacjach)	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa stanu dróg lokalnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą w celu ułatwienia skomunikowania Gminy z dużymi ośrodkami gospodarczymi, • zwiększenie powierzchni atrakcyjnych terenów inwestycyjnych, • poprawa stanu technicznego lokali użytkowych mogących pełnić funkcje usługowe, • wprowadzenie instrumentów ułatwiających procedury formalne związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej, • wprowadzenie instrumentów wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw.
Wymiar przestrzenny		
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, • brak sieci gazowej (niska emisja powstała w wyniku spalania wysokoemisyjnych paliw opałowych), 	Braki w infrastrukturze technicznej (wodno-kanalizacyjna, gaz ziemny, Internet światłowodowy, drogi i infrastruktura towarzysząca)	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci kanalizacyjnej, • budowa sieci gazowej (ograniczenie niskiej emisji), • rozwój infrastruktury drogowej i okołodrogowej.

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Przyczyna	Problem	Potrzeba rozwojowa
<ul style="list-style-type: none"> • braki w infrastrukturze drogowej i okołodrogowej (chodniki, ścieżki). 		
<ul style="list-style-type: none"> • niedostateczny stopień skanalizowania obszaru gminy, • ryzyko przedostawania się nieczystości ciekłych z przydomowych oczyszczalni ścieków oraz zbiorników bezodpływowych, • niska emisja powstała w wyniku spalania wysokoemisyjnych paliw opałowych, • niewystarczający stopień wykorzystywania odnawialnych źródeł energii przez właścicieli prywatnych nieruchomości. 	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa sieci kanalizacyjnej i deszczowej lub dofinansowania do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych, • dofinansowania do wymiany źródeł ciepła na ekologiczne (ograniczenie niskiej emisji), • zastosowanie na szerszą skalę instrumentów zachęcających do montażu odnawialnych źródeł energii przez prywatnych właścicieli nieruchomości.
<ul style="list-style-type: none"> • brak zagospodarowania turystycznego, • brak spójnej i długofalowej strategii promocyjnej, • niedostateczna baza noclegowo – żywieniowa. 	Niewykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego gminy	<ul style="list-style-type: none"> • opracowanie i wdrożenie spójnej i długofalowej strategii promocyjnej, • zagospodarowanie zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców i turystów atrakcji rekreacyjno-turystycznych, • utworzenie lokalnej bazy noclegowo-żywieniowej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Radziejów

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym, kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych i oczekiwane rezultaty planowanych działań

Strategia Rozwoju powinna stanowić dokument bazowy, wspierać i synergicznie wpływać na realizację celów i działań sprecyzowanych w innych dokumentach planistycznych i strategicznych Gminy, wpływając na ożywienie społeczno-gospodarcze.

Wizja rozwoju określa stan docelowy, do którego władze lokalne oraz ich partnerzy będą dążyć, wykorzystując możliwości płynące z posiadanego potencjału własnego i szans pojawiających się w najbliższym otoczeniu. Wizja określa zatem, jak Gmina zamierza być postrzegana w przyszłości.

Uwzględniając powyższe, określono następującą wizję rozwoju:

W roku 2030 Gmina Radziejów jest gminą dbającą o potrzeby społeczno-kulturalne mieszkańców, szanującą zasady zrównoważonego rozwoju i stwarzającą dogodne warunki do rozwoju rolnictwa, w tym rolnictwa ekologicznego. Infrastrukturę techniczną i komunikacyjną charakteryzuje dostępność i dobry stan techniczny.

Cele strategiczne są odpowiedzią na problemy zdiagnozowane w ramach przeprowadzonej diagnozy Gminy i wynikają ze sformułowanej wcześniej wizji rozwoju Gminy. Wytaczają kierunki, którymi należy podążać, by osiągnąć założony w niej stan. W ramach niniejszej Strategii określono łącznie 3 cele strategiczne, tj. w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym:

Wymiar społeczny:

— Dobra jakość życia mieszkańców

Wymiar gospodarczy:

— Rozwinięty sektor przetwórstwa spożywczego

Wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura):

— Zrównoważony rozwój

Wymiary rozwojowe Gminy są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Zadania i cele zrealizowane w jednym wymiarze rozwojowym wpływają na realizację zadań i celów w innym, dzięki czemu powstaje efekt synergii wzmacniający osiągnięcie wymaganych wskaźników, co tylko przyspiesza realizację określonej wizji rozwoju Gminy.

Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację szczegółowych celów operacyjnych, które zaprezentowano w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne

Wymiar	Cel strategiczny	Cele operacyjne
Społeczny	1. Dobra jakość życia mieszkańców	1.1. Wysokiej jakości oferta kulturalno-edukacyjna
		1.2. Aktywne społeczeństwo
		1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna
Gospodarczy	2. Rozwinięty sektor przetwórstwa spożywczego	2.1. Wsparte gospodarstwa rolne
		2.2. Rozwinięta infrastruktura techniczna
Przestrzenny	3. Zrównoważony rozwój	3.1. Dobra jakość środowiska naturalnego
		3.2. Adaptacja do zmian klimatu
		3.3. Ukształtowany ład przestrzenny

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 1. Dobra jakość życia mieszkańców:

- Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta kulturalno-edukacyjna,
- Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo,
- Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna.

Rozwój oferty edukacyjnej oznacza proces rozszerzania, ulepszania i doskonalenia istniejących programów i usług edukacyjnych, jak również wprowadzania nowych rozwiązań w celu zapewnienia jak najlepszego procesu nauczania i uczenia się. Celem rozwoju oferty edukacyjnej jest zwiększenie atrakcyjności i jakości procesu kształcenia oraz dostosowanie go do zmieniających się potrzeb rynku pracy i wymagań społeczeństwa. Obejmuje ono także rozwijanie umiejętności i kompetencji uczniów i pracowników, aby mogli lepiej radzić sobie w dzisiejszym świecie. Realizacja zadań z zakresu rozwoju oferty edukacyjnej niewątpliwie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i pozwoli osiągnąć zamierzone cele.

Dziedzictwo kulturowe stanowi dorobek materialny poprzednich pokoleń, a także dorobek czasów współczesnych. Jest to wartość materialna i niematerialna określająca nasze pochodzenie i kulturę. Dziedzictwo kulturowe jest fundamentem tożsamości danej społeczności, dlatego ważna jest jego ochrona w celu zachowania dorobku dla przyszłych pokoleń. Odpowiednia ochrona i promowanie dziedzictwa kulturowego może także przyciągać turystów i generować dochody dla lokalnych społeczności. Na terenie gminy filarem dziedzictwa kulturowego jest przede wszystkim rekonstrukcja stoczony na tutejszym obszarze „Bitwy pod Płowcami” i towarzyszące jej imprezy kulturowe. W oparciu o posiadane zasoby gmina zamierza poszerzać swoją ofertę kulturową poprzez utworzenie i rozbudowę obiektów kultury zapewniając tym samym dostęp do jej różnych form dla jak największej liczby osób. Ponadto

gmina planuje także realizację zadań z zakresu poprawy stanu zabytków i wzrostu świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego.

Kolejnym aspektem jest aktywizacja i pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Aktywizacja społeczeństwa to proces, który ma na celu zwiększenie aktywności i zaangażowania ludzi w różnych dziedzinach życia społecznego, politycznego i gospodarczego. Aktywizacja społeczeństwa polega na zachęcaniu ludzi do uczestnictwa w działaniach, które mogą przyczynić się do poprawy ich jakości życia. W tym zakresie zaplanowano realizację nowych programów aktywizujących dla osób starszych i niepełnosprawnych, likwidację barier architektonicznych, wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa sprawia, iż kluczowa jest intensyfikacja działań samorządu w tym zakresie i powoduje to zmianę zapotrzebowania na usługi społeczne.

Dodatkowo czynnikami wpływającym na jakość życia są te związane z bezpieczeństwem mieszkańców, możliwością aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym gminy oraz jakością administracji samorządowej i dialogu z mieszkańcami. Z tego względu gmina Radziejów zaplanowała zadania z zakresu zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez m.in. wsparcie jednostek OSP i PSP, efektywnego funkcjonowania administracji samorządowej oraz wsparcie organizacji pozarządowych. Niewątpliwie przyczynią się one do poprawy jakości życia mieszkańców, integracji społeczeństwa i pozwolą osiągnąć zamierzone cele.

Ostatni cel ma za zadanie zwiększenie oferty i rozbudowę infrastruktury sportowej oraz rekreacyjno-wypoczynkowej. Realizacja zadań w ramach niniejszego celu rozwinie również ofertę turystyczną gminy oraz spowoduje napływ osób odwiedzających. Tereny wypoczynkowo-rekreacyjne oraz miejsca spędzania czasu wolnego wpłyną także na wzrost aktywności ruchowej mieszkańców oraz spowodują ogólną poprawę kondycji fizycznej i zdrowotnej.

Realizacja zaplanowanych zadań w zakresie niniejszego celu strategicznego wpłynie na wzrost kapitału społecznego, rozwój oferty i infrastruktury sportowej, rekreacyjno-wypoczynkowej i społeczno-kulturowej co nie tylko poprawi ogólną jakość życia mieszkańców, ale podniesie również atrakcyjność gminy. Część działań skierowana jest ponadto dla osób młodych, co sprzyja rozwojowi społeczno-ekonomicznemu, gdyż to młodzi ludzie stanowią siłę napędową współczesnych społeczeństw. Powyższe czynniki społeczne mają wpływ na trwalsze

budowanie relacji społecznych oraz na poprawę tożsamości lokalnej. Ponadto tworzą także podstawę do rozwoju społecznego i gospodarczego oraz wzrostu aktywności społecznej. Aktywność taka wpływa m.in. na wzrost liczby organizacji pozarządowych, działających na rzecz rozwoju lokalnego i podniesienia poziomu życia mieszkańców. Realizacja wyżej określonych celów operacyjnych jednocześnie poprawi jakość życia mieszkańców oraz uatrakcyjni wizerunek gminy.

Tabela 6. Cel strategiczny 1. Dobra jakość życia mieszkańców

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta kulturalno-edukacyjna					
Rozwój oferty edukacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost jakości edukacji, – poprawa dostępu do edukacji, – rozbudowa i modernizacja placówek oświatowych, – placówki oświatowe dobrze wyposażone. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba rozbudowanych i zmodernizowanych placówek oświatowych, – liczba zrealizowanych projektów poprawiających jakość edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – Jednostki oświatowe; 	2023-2030
Rozwój oferty kulturalnej i promocja gminy	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności mieszkańców do usług kultury, – integracja społeczeństwa, – rozwój oferty spędzania wolnego czasu, – wzrost oferty kulturalnej, – rozwój oferty bibliotecznej i dotarcie do szerszego grona odbiorców, – rozwój oferty muzealnej, – zwiększona dostępność mieszkańców do historii gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wybudowanych i zmodernizowanych placówek kultury, – liczba zrealizowanych działań dotyczących promocji i turystyki. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – Jednostki kultury; 	2023-2030
Ochrona dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa stanu zabytków, – wzrost świadomości społecznej dotyczącej zachowania dziedzictwa kulturowego, – dostępność do historii gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zabytków i obiektów zabytkowych, których stan technicznych uległ poprawie , – liczba zorganizowanych działań o tematyce kształtowania dziedzictwa kulturowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo					
Aktywizacja i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnością, – rozwinięta oferta usług społecznych skierowanych do seniorów, 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zlikwidowanych barier architektonicznych, – liczba działań aktywizujących skierowanych do osób starszych, 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziejów; 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - infrastruktura ochrony zdrowia w dobrym stanie, - nowe programy aktywizujące osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami, - rozwój usług opiekuńczych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba utworzonych nowych programów aktywizujących osoby starsze, - liczba uczestników działań aktywizujących, - liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem. 			
Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona liczba programów profilaktycznych, - spadek liczby osób korzystających z usług pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba programów profilaktycznych, - liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny, - liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Radziejów; 	2023-2030
Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost bezpieczeństwa mieszkańców, - dotacje dla gminnych jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych i Państwowej Straży Pożarnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dofinansowanych jednostek OSP i PSP, - wysokość wsparcia Komendy Powiatowej Policji w Radziejowie, - liczba pożarów i zagrożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Efektywne funkcjonowanie administracji samorządowej	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększona efektywności i skuteczność administracji samorządowej oraz funkcjonowania usług publicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba działań podjętych z zakresu efektywnego funkcjonowania administracji samorządowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Wsparcie organizacji pozarządowych	<ul style="list-style-type: none"> - integracja społeczeństwa, - polepszenie jakości życia mieszkańców, - wzrost udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba organizacji pozarządowych uczestnicząca w życiu publicznym gminy, - liczba projektów realizowanych z organizacjami pozarządowymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Środki własne stowarzyszeń i organizacji pozarządowych; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; - Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe; 	2023-2030
Cel operacyjny 1.3.					
Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna					
Rozbudowa infrastruktury sportowej	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój oferty spędzania wolnego czasu, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych, 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030

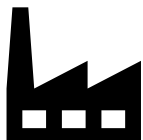
Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój oferty sportowej, - wzrost liczby obiektów sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych wydarzeń sportowych. 	<ul style="list-style-type: none"> fundusze krajowe i zagraniczne; 		
Wzmacnianie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej	<ul style="list-style-type: none"> - rozwój oferty spędzania wolnego czasu, - rozwój oferty rekreacyjnej i wypoczynkowej, - wzrost liczby obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, - liczba wyznaczonych nowych obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, - liczba zorganizowanych wydarzeń rekreacyjno-wypoczynkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 2. Rozwinięty sektor przetwórstwa spożywczego:

- Cel operacyjny 2.1. Wsparcie gospodarstwa rolne,
- Cel operacyjny 2.2. Rozwinięta infrastruktura techniczna.

Według przeprowadzonej diagnozy obszar gminy charakteryzuje się niewystarczającym rozwojem gospodarczym. Jednym z głównych powodów takiej sytuacji jest nieduży poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz mała liczba atrakcyjnych miejsc pracy, co powoduje odpływ ludzi młodych i wykształconych do większych miast oraz niską bazę gospodarczą gminy. Wobec tego kluczowym stają się działania polegające na zwiększeniu przedsiębiorczości mieszkańców oraz wsparciu lokalnych przedsiębiorców i grup producenckich. Spowodują one m.in. wzrost wiedzy mieszkańców z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej. Dodatkowo w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy ważne jest systematyczne uzbrajanie w infrastrukturę techniczną nowych obszarów.

Na obszarze gminy zdiagnozowano obszar peryferyjności transportowej, co świadczy o dużej potrzebie poprawy infrastruktury drogowej. Ponadto w przeprowadzonej ankiecie wśród mieszkańców wskazano na niedostateczny stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej. Gmina zaplanowała działania z zakresu rozbudowy i modernizacji infrastruktury drogowej i okołodrogowej na swoim terenie, które posłużą m.in. zmniejszeniu wykluczenia komunikacyjnego, skrócenia czasu dojazdów, poprawy komfortu transportu drogowego oraz wzrostowi bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego.

Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej wpływa na możliwość prowadzenia inwestycji na danym obszarze, podwyższając jego atrakcyjność inwestycyjną. W związku z powyższym do kierunków rozwoju z zakresu infrastruktury technicznej zaliczono także rozbudowę i modernizację infrastruktury wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej. Zrównoważony rozwój infrastruktury technicznej wpływa nie tylko na poprawę bezpieczeństwa i zwiększenie jakości życia mieszkańców, ale także na możliwość lepszego funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Rozbudowa infrastruktury technicznej będzie również postępować równolegle z pojawieniem się potrzeb związanych z rozwojem inwestycji. Na obszarze gminy Radziejów zaplanowano również realizację jednego z kluczowych projektów Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ tj. przebudowa linii kolejowej nr 131.

Tabela 7. Cel strategiczny 2. Rozwinięty sektor przetwórstwa spożywczego

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 2.1. Wsparte gospodarstwa rolne					
Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> – nabyta wiedza z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, – zwiększenie liczby podmiotów gospodarczych na terenie gminy, – powstanie nowych miejsc pracy, 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych, – liczba uczestników działań edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Wsparcie lokalnych przedsiębiorców i grup producenckich	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost jakości produktów rolniczych, – intensyfikacja rolnictwa oraz osiągnięcie wysokiego poziomu produkcji rolnej, – poprawa dostępności podstawowych produktów spożywczych i przemysłowych. – powstanie nowych miejsc pracy, – rozwinięte rolnictwo ekologiczne, – oferta promocyjna gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zarejestrowanych nowych podmiotów gospodarczych, – liczba działań podjętych w zakresie wsparcia lokalnych przedsiębiorców i grup producenckich (kampanie promocyjne, spotkania, warsztaty). 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Cel operacyjny 2.2. Rozwinięta infrastruktura techniczna					
Przebudowa linii kolejowej nr 131²	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększona dopuszczalna prędkość pociągów, – zwiększony komfort korzystania z transportu publicznego, – wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu kolejowego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Długość przebudowanej linii kolejowej. 	<ul style="list-style-type: none"> – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne. 	<ul style="list-style-type: none"> – Administracja rządowa; 	2022-2030
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej	<ul style="list-style-type: none"> – poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru gminy, – infrastruktura drogowa w dobrym stanie technicznym, – poprawa komfortu transportu drogowego, – zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń. 	<ul style="list-style-type: none"> – długość wybudowanych lub zmodernizowanych dróg. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030

² Projekt kluczowy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Poprawa infrastruktury okołodrogowej	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego, - zmniejszenie emisji liniowej zanieczyszczeń, - wysoki poziom bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba punktów rozbudowanego lub zmodernizowanego oświetlenia ulicznego, - długość wybudowanych dróg dla rowerów, - długość wybudowanych chodników i ciągów pieszo-rowerowych, - liczba zrealizowanych inwestycji z zakresu poprawy infrastruktury okołodrogowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Rozbudowa infrastruktury wodociągowej	<ul style="list-style-type: none"> - wysokiej jakości infrastruktura wodociągowa, - zapewnienie bieżących dostaw wody, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci wodociągowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - długość sieci wodociągowej, - przewidywana liczba osób korzystających z ulepszonego zaopatrzenia w wodę. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	<ul style="list-style-type: none"> - wysokiej jakości infrastruktura kanalizacyjna i deszczowa, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci kanalizacyjnej, - wzrost liczby przydomowych oczyszczalni ścieków, - wzrost liczby zbiorników bezodpływowych, - zbiorniki bezodpływowe w dobrym stanie technicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> - długość sieci kanalizacyjnej, - długość sieci deszczowej, - liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej, - udział ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, - liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków, - liczba wybudowanych zbiorników bezodpływowych, - liczba wyremontowanych zbiorników bezodpływowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Środki własne mieszkańców; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; - Mieszkańcy gminy; 	2023-2030
Rozbudowa infrastruktury gazowej	<ul style="list-style-type: none"> - wysokiej jakości infrastruktura gazowa, - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci gazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - długość sieci gazowej, - przewidywana liczba osób korzystających z infrastruktury gazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; - Przedsiębiorstwo gazowe; 	2023-2030
Rozbudowa infrastruktury	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększony dostęp mieszkańców do sieci światłowodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba gospodarstw mająca dostęp do sieci światłowodowej, 	<ul style="list-style-type: none"> - Budżet gminy; - Publiczne pozabudżetowe 	<ul style="list-style-type: none"> - Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie poziomu wykluczenia cyfrowego, - sieć elektroenergetyczna w dobrym stanie, - zapewnione dostawy energii. 	<ul style="list-style-type: none"> - długość rozbudowanej sieci elektroenergetycznej. 	fundusze krajowe i zagraniczne;	<ul style="list-style-type: none"> - Przedsiębiorstwo energetyczne; 	

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny: 3. Zrównoważony rozwój:

- Cel operacyjny 3.1. Dobra jakość środowiska naturalnego,
- Cel operacyjny 3.2. Adaptacja do zmian klimatu,
- Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny.

Ład przestrzenny to ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Uporządkowana przestrzeń wpływa na prawidłowe funkcjonowanie gminy, dlatego tak ważna jest aktualizacja dokumentów planistycznych porządkująca jej przestrzeń oraz zachowanie obecnych i wyodrębnienia potencjalnych nowych obszarów rozwojowych, które tworzyłyby harmonijny układ z już istniejącymi.

Działania z zakresu poprawy stanu środowiska wpływają na zrównoważony rozwój i prawidłowe funkcjonowanie gminy. Cechą zrównoważonego i harmonijnego rozwoju jest właśnie równowaga pomiędzy tymi elementami, która polega na wyodrębnieniu mocnych stron każdego elementu i niwelowaniu działań powodujących negatywne skutki i konsekwencje. Z tego względu zakłada się prowadzenie działań mających na celu ochronę i poprawę zasobów środowiska przyrodniczego, zrównoważonego gospodarowanie wodami, edukacji ekologicznej oraz racjonalnej gospodarki odpadami, w tym wsparcie działań na rzecz skutecznego usuwania azbestu.

W związku z występującymi na obszarze gminy obszarami szczególnego zagrożenia powodziowego istotne są działania z zakresu zrównoważonego gospodarowania wodami, w szczególności związane z ochroną naturalnych koryt cieków, ochroną naturalnej retencji gruntów oraz promowanie rozwiązań w zakresie zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstawania. Zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2021 r. poz. 2233 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*. Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach

szczególnego zagrożenia powodnią nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne.

Jednym z ważniejszych kierunków działań jest adaptacja do zmian klimatu, dlatego wyznaczono działania z zakresu realizacji działań niskoemisyjnych oraz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, co zamierza się osiągnąć m.in. poprzez termomodernizację budynków prywatnych i użyteczności publicznej, wspieranie realizacji budownictwa pasywnego i energooszczędnego czy wzrost wykorzystania OZE. Niniejsze zadania mają na celu spowodować spadek emisji zanieczyszczeń do atmosfery, poprawę komfortu cieplnego w budynkach i efektywności energetycznej oraz adaptację do zmian klimatu.

Tabela 8. Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Cel operacyjny 3.1. Dobra jakość środowiska naturalnego					
Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych	<ul style="list-style-type: none"> – zasoby przyrodnicze gminy w dobrym stanie, – stała kontrola stanu środowiska przyrodniczego. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba zrealizowanych działań z zakresu utrzymania istniejących obszarów zieleni urządzonej oraz tworzenie nowych lokalnych i regionalnych terenów zieleni, – powierzchnia terenów zieleni. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Budżet RDOŚ; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Zrównoważone gospodarowanie wodami	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona naturalnych koryt cieków, – ochrona naturalnej retencji gruntów, – poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych, – obowiązujący program ochrony środowiska dla gminy posiadający zapisy z zakresu ograniczania dopływu zanieczyszczeń do JCWP, – ograniczenie zużycia wody w przemyśle. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba nowo wybudowanych instalacji małej retencji na terenie gminy, – liczba podjętych działań chroniących naturalne koryta cieków, – liczba podjętych działań chroniących naturalną retencję wód, – ilość wody zużyta na cele przemysłu. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; – Środki własnie właścicieli nieruchomości i obiektów; – RZGW. 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – RZGW; – Mieszkańcy gminy i podmioty prywatne; 	2023-2030
Edukacja ekologiczna mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> – zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba przeprowadzonych działań i szkoleń edukacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Sprawny system gospodarowania odpadami	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalny system gospodarowania odpadami komunalnymi, – prawidłowe gromadzenie i pozbywanie się odpadów przez mieszkańców, w tym odpadów z działalności rolniczej, – spadek udziału wyrobów azbestowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – ilość odpadów komunalnych zebranych w sposób selektywny, – ilość azbestu poddanego utylizacji, – ilość folii rolniczej poddanego utylizacji, – liczba zlikwidowanych tzw. „dzikich wysypisk”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030
Cel operacyjny 3.2. Adaptacja do zmian klimatu					

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Kierunek działań	Oczekiwane rezultaty działania	Wskaźnik osiągnięcia działania	Źródło finansowania	Podmioty odpowiedzialne za wdrożenie działania	Horyzont czasowy wdrażania działania
Realizacja działań niskoemisyjnych	<ul style="list-style-type: none"> – spadek emisji zanieczyszczeń, – poprawa komfortu cieplnego w budynkach, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych, – adaptacja do zmian klimatu, – poprawa stanu środowiska, – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> – szacowany roczny spadek emisji gazów cieplarnianych, – liczba ztermomodernizowanych budynków mieszkalnych i obiektów publicznych, – liczba przeprowadzonych działań niskoemisyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Środki własne mieszkańców; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – Mieszkańcy gminy; 	2023-2030
Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii, – dostępność nowoczesnych rozwiązań technicznych, – montaż instalacji oze na budynków użyteczności publicznej, – poprawa efektywności energetycznej budynków, – wzrost świadomości społecznej na temat jakości powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba wybudowanych instalacji OZE, – produkcja energii cieplnej oraz elektrycznej z nowo wybudowanych instalacji wykorzystujących OZE. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Środki własne mieszkańców; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; – Mieszkańcy gminy; 	2023-2030
Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny					
Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> – aktualizacja dokumentów planistycznych, – rozwój nowej zabudowy z zachowaniem przyjętego ładu przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> – liczba sporządzonych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. 	<ul style="list-style-type: none"> – Budżet gminy; – Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; 	<ul style="list-style-type: none"> – Urząd Gminy Radziejów; 	2023-2030

Źródło: Opracowanie własne

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury przestrzenno-funkcjonalnej służy zobrazowaniu przestrzennej struktury gminy, włączając w to kierunki rozwoju oraz poszczególne zadania inwestycyjne. Wynika on przede wszystkim z zapisów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów oraz pozostałych dokumentów planistycznych opracowanych na poziomie regionalnym tj. Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+.

3.1. Kluczowe uwarunkowania rozwojowe gminy Radziejów

Poniżej przedstawiono zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+ ustalenia szczególnie istotne dla kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, dotyczące rozwoju gminy w najbliższej dekadzie oraz pozwalające we właściwy sposób określić rolę i znaczenie gminy w rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego.

Kluczowe projekty „Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”

W poniższej tabeli wykazano kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie gminy Radziejów.

Tabela 9. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie obszaru gminy Radziejów

Nr projektu	Nazwa	Charakterystyka	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu
423	Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej	Projekt dotyczy rozwoju infrastruktury sportowej podstawowej i strategicznej. Do pierwszej kategorii zalicza się dążenie do wyposażenia każdej gminy województwa w pełnowymiarową salę sportową oraz każdego powiatu w kryty basen/pływalnię. Zidentyfikowano następujące priorytety: brak pełnowymiarowej sali sportowej Radziejów (gmina wiejska).	Zadanie Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego
456	Przebudowa linii kolejowej nr 131	Prace na ciągu C-E 65 na odcinku Zduńska Wola – Inowrocław – Tczew. Przygotowywana inwestycja obejmuje 175,679 km linii kolejowej w obszarze województwa na odcinku granica woj. – Piotrków Kujawski – Twarda Góra – granica woj. oraz około 32 km linii nr 201 (odcinek Nowa Wieś Wielka – Bydgoszcz), a także 7 km na linii nr 240 (odcinek Terespol Pomorski – Świecie).	Zadanie administracji rządowej
462	Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa	II. (*) Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z ewentualnym przedłużeniem linii w kierunku Radziejowa oraz podłączeniem do linii kolejowej nr 131. Przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii 231 Inowrocław – Kruszwica wraz z analizą zasadności przedłużenia w kierunku do Radziejowa i podłączeniem do linii 131.	Zadanie administracji rządowej (*) przy możliwym udziale współfinansowania ze środków UE Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

System transportowy

Układ komunikacyjny na terenie gminy Radziejów tworzą:

- droga krajowa nr 62 Włocławek – Radziejów – Anusin,
- droga wojewódzka nr 266 Ciechocinek – Radziejów – Konin,
- drogi powiatowe oraz drogi gminne,
- linia kolejowa nr 131 Tczew – Chorzów Batory.

Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego

Droga krajowa nr 62 oraz linia kolejowa nr 131, przebiegające przez obszar gminy Radziejów, wskazane zostały w Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+, jako infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego. Niniejsza droga i linia kolejowa powinny być traktowane priorytetowo w polityce rozwoju sieci drogowej. Szczegóły prezentuje poniższa tabela.

Tabela 10. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego przebiegająca przez obszar gminy Radziejów

Nazwa infrastruktury transportowej	Stan realizacji	Oczekiwania
Droga krajowa 62 oraz droga krajowa nr 67 na odcinku DK15 (Strzelno) – S10	funkcjonująca, do budowy lub przebudowy	Realizacja drogi jako drogi klasy głównej ruchu przyspieszonego w układzie jezdni 2+2 lub 2+1 z budową obwodnic
Linia kolejowa nr 131	funkcjonująca, do przebudowy	Doprowadzenie (docelowo) do standardu 200 km/h. Realizacja połączeń relacji Trójmiasto – Bydgoszcz – Inowrocław – Metropolia Górnośląska

Źródło: Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+
System transportowy województwa kujawsko-pomorskiego wymaga zapewnienia infrastruktury transportowej oraz realizacji transportu, w tym zwłaszcza organizacji i prowadzenia transportu publicznego, zapewniającego pełną i swobodną dostępność mieszkańców całego województwa do ośrodków usług wszystkich rodzajów, w tym szczególnie do stolic województwa kujawsko-pomorskiego.

Drogi wojewódzkie o kluczowym znaczeniu dla spójności województwa kujawsko-pomorskiego

Na obszarze gminy droga wojewódzka nr 266 zidentyfikowana została jako droga o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa.

Obszary zasobu gleb najwyższych klas

Zgodnie z modelem struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku, obszary zasobu gleb najwyższych klas obejmują przeważającą część gminy.

Gminy wymagające wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym

Gmina Radziejów została wskazana jako wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym w ramach *Koncepcji rozwoju przestrzeni inwestycyjnych na terenie województwa kujawsko-pomorskiego*. W związku z brakiem uwarunkowań sprzyjających rozwoju działalności na tych obszarach, wskazano działania z zakresu sprzyjania lokalnym przedsiębiorcom (łatwość uzbrojenia terenu, niższe koszty realizacji „wspólnej” infrastruktury, dróg dojazdowych itp.), oraz poprawy ładu przestrzennego, podnoszenia jakości życia i minimalizowania oddziaływania na środowisko. Na terenie województwa w tym zakresie wyróżnia się trzy kategorie gmin pod względem potrzeby i charakteru wsparcia rozwoju terenów inwestycyjnych: gminy szczególnie predysponowane do rozwoju wielkopowierzchniowych przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu ponadlokalnym, gminy szczególnie predysponowane do rozwoju przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym oraz gminy wymagające wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym. Gmina Radziejów należy do trzeciej kategorii.

Założenia polityki terytorialnej województwa

Polityka terytorialna na terenie województwa prowadzona będzie na warunkach partnerskich przez Samorząd Województwa oraz partnerstwa samorządów gminnych i powiatowych w ujęciu 5 poziomów:

- (I) poziom – Stołeczny Obszar Rozwojowy (obszar realizacji „Polityki rozwoju potencjału regionalnego miast stołecznych województwa kujawsko-pomorskiego”),
- (II) poziom związany z Bydgoszczą i Toruniem oraz obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie: MOF Bydgoszczy i MOF Torunia,
- (III) poziom związany z miastami średnimi (Włocławek, Grudziądz, Inowrocław) i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie: MOF Włocławka, MOF Grudziądz i MOF Inowrocławia,
- (IV) poziom związany z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie, do którego należy 19 OPPT obejmujących powiaty, przy czym w przypadku 4 par tworzonych przez miasta na prawach powiatów oraz powiaty ziemskie, tworzy się jeden „obszar prowadzenia polityki terytorialnej” dla każdej z ww. par,
- (V) poziom dotyczący rozwoju na płaszczyźnie lokalnej, związany z inicjatywami oddolnymi realizowanymi w oparciu o liderów lokalnych (obszar objęty Lokalnymi Strategiami

Rozwoju), który odpowiada zasięgowi działania poszczególnych lokalnych grup działania (LGD).

Przystąpienie samorządu gminnego lub powiatowego do partnerstwa na poziomach (II-IV) ma charakter dobrowolny. Gmina Radziejów należy do poziomu IV (poziom związany z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie) do OPPT Radziejowa.

3.2. Opracowanie graficzne modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej

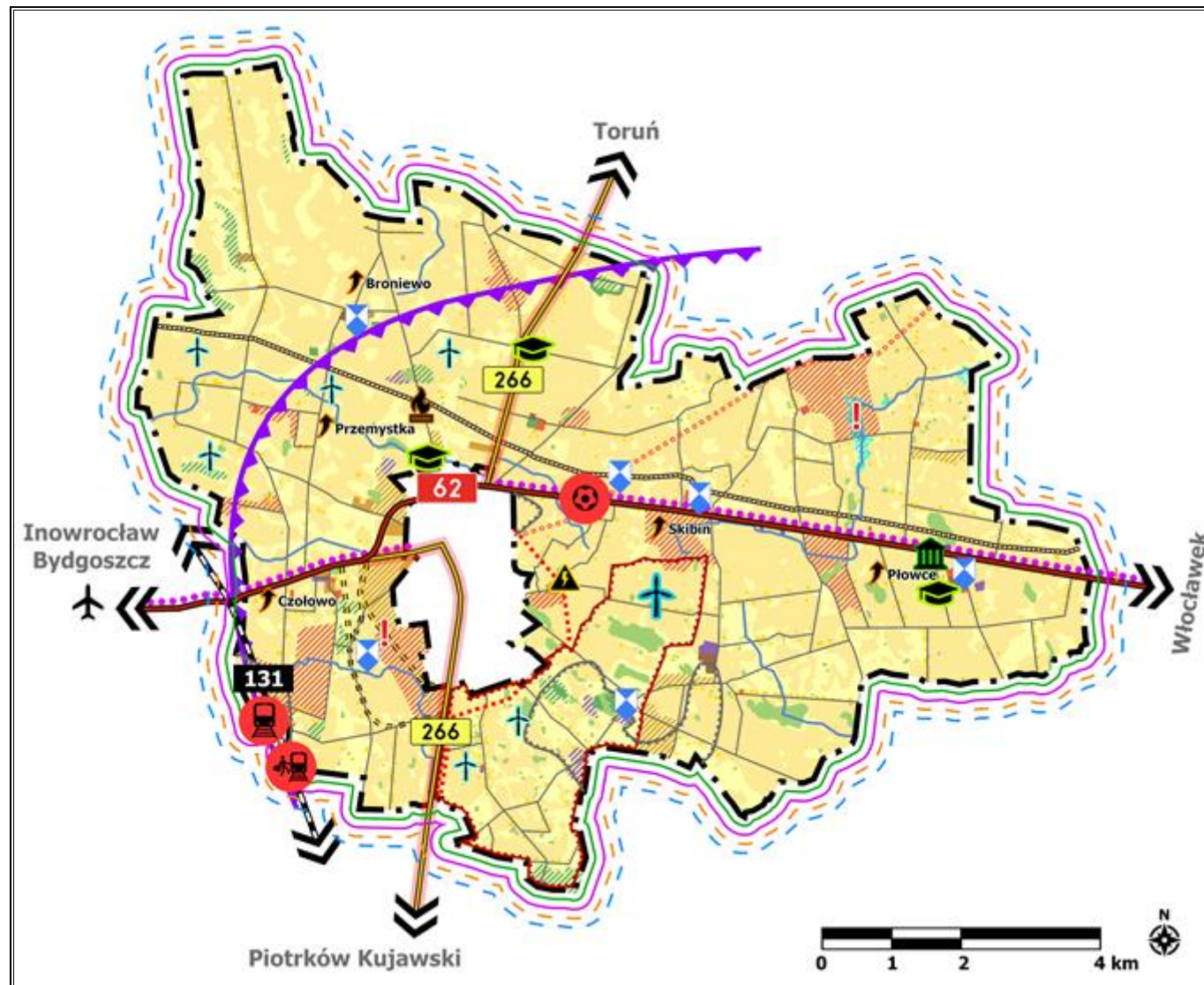
Na poniższym rysunku przedstawiono model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów.

Rysunek 1. Legenda do modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów

<p>Elementy ogólne</p> <p> granica gminy</p> <p>Użytkowanie terenu</p> <p> tereny zabudowy zagrodowej</p> <p> tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej</p> <p> tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej</p> <p> tereny zabudowy usługowej</p> <p> tereny zabudowy produkcyjnej</p> <p> tereny zabudowy sportu i rekreacji</p> <p> tereny użytkowane rolniczo</p> <p> tereny zieleni naturalnej i urządzonej</p> <p> tereny lasów</p> <p>Kierunki rozwoju użytkowania terenu</p> <p> tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną</p> <p> tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniowo-usługową</p> <p> tereny wskazane pod zabudowę produkcyjną</p> <p> tereny wskazane do zalesień</p> <p>System transportowy</p> <p>Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego</p> <p> droga krajowa nr 62</p> <p> linia kolejowa nr 131</p> <p>Pozostałe elementy infrastruktury transportowej</p> <p> droga wojewódzka, zidentyfikowana jako droga o kluczowym znaczeniu dla spójności komunikacyjnej województwa</p> <p> lokalny układ komunikacyjny</p> <p> warianty projektowanej południowo-zachodniej obwodnicy Radziejowa</p> <p> powiązania komunikacyjne</p> <p> port lotniczy</p> <p>Założenia polityki terytorialnej województwa</p> <p> (IV) poziom związany z miastami powiatowymi i obszarami powiązаныmi z nimi funkcjonalnie – OPPT Radziejowa</p> <p>Elementy potencjału społeczno-gospodarczego</p> <p> obszar rewitalizacji</p> <p> obszar występowania złóż kopaliny</p>	<p>Infrastruktura techniczna</p> <p> linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV</p> <p> projektowana linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 110 kV</p> <p> stacja transformatorowa Pruchnowo</p> <p> farma wiatrowa</p> <p> pozostałe skupiska turbin wiatrowych</p> <p> gazociąg DN 700 relacji Gustorzyn – Mogilno</p> <p> stacja redukcyjno-pomiarowa I°</p> <p>Obszary działań planistycznych</p> <p> Płowce miejscowości wskazane do rozwoju</p> <p> miejsca potencjalnego konfliktu przestrzenno-środowiskowego</p> <p>System przyrodniczo-kulturowy</p> <p> cieków wodne</p> <p> obszary szczególnego zagrożenia powodzią</p> <p> zabytki nieruchome lub grupa zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków</p> <p> miejsce bitwy pod Płowcami</p> <p> jednostki oświatowe</p> <p> Szlak Piastowski</p> <p>Kluczowe elementy budujące potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa</p> <p> obszary zasobu gleb najwyższych klas (I-III)</p> <p>Koncepcja rozwoju przestrzeni inwestycyjnych w województwie</p> <p> gmina wymagająca wsparcia w tworzeniu przestrzeni inwestycyjnych o znaczeniu lokalnym</p> <p>Obszary Strategicznej Interwencji zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa</p> <p> OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego)</p> <p> OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa</p> <p> OSI obszarów periferijności transportowej</p> <p>Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”</p> <p> projekt nr 456 – Przebudowa linii kolejowej nr 131</p> <p> projekt nr 423 - Rozwój podstawowej i strategicznej infrastruktury sportowej</p> <p> projekt nr 463 - Pakiet projektów mających na celu modernizację i wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej na rzecz spójności województwa</p>
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów

Źródło: Opracowanie własne

4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Radziejów

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono głównie na podstawie Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, wskazanych w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radziejów.

Tereny o funkcjach mieszkaniowych:

Charakterystyka: obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej oraz zagrodowej, z częściowo obecną funkcją usługową.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozwój wsi Czołowo, Płowce, Skibin, Broniewo i Przemystka jako lokalnych wielofunkcyjnych ośrodków koncentracji funkcji mieszkaniowej i usługowej,
- rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno i wielorodzinnego, z wyłączeniem usług uciążliwych,
- dopuszczenie lokalizacji usług nieuciążliwych jako zabudowy usługowej z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej,
- dbanie o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- podnoszenie jakości życia i zamieszkania mieszkańców,
- zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy dla budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego poprzez systematyczny rozwój wyposażenia w infrastrukturę techniczną,
- rozwój układu komunikacyjnego, w tym rozwój dróg dla rowerów,
- rozwój budownictwa na gruntach niższych klas bonitacji,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń.

Tereny o funkcjach usługowych:

Charakterystyka: obszary usługowe, w których znajdują się m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej oraz punkty handlowo-usługowe.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- rozwój wsi Czołowo, Płowce, Skibin, Broniewo i Przemystka jako lokalnych wielofunkcyjnych ośrodków koncentracji funkcji mieszkaniowej i usługowej,
- zagospodarowanie przestrzeni publicznej towarzyszącej zabudowie,
- dopuszczenie lokalizacji lokalnych usług nieuciążliwych jako zabudowy usługowej z dużym udziałem powierzchni biologicznie czynnej,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym rozwój dróg dla rowerów oraz infrastruktury technicznej,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń,
- rozwój budownictwa na gruntach niższych klas bonitacji,
- realizacja infrastruktury usług rekreacji, turystyki, sportu z uwzględnieniem ich wpływu na funkcjonowanie środowiska i krajobraz (naturalny i kulturowy).

Tereny o funkcjach produkcyjnych:

Charakterystyka: obszary pełniące rolę rozwoju gospodarczego gminy.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- intensyfikacja zainwestowania,
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form zabudowy,
- zaopatrzenie istniejących i przyszłych zakładów usługowo-produkcyjnych w infrastrukturę techniczną, w tym m.in. wodę, kanalizację, gaz sieciowy oraz energię elektryczną,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej,
- rozwój budownictwa na gruntach niższych klas bonitacji.

Obszary leśne oraz tereny zieleni:

Charakterystyka: obszary lasów i zieleni pełniące kluczowe role w systemie przyrodniczym jednostki.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
- prowadzenie gospodarki leśnej,
- dbałość o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planie miejscowym form zabudowy,
- zabezpieczenie układów przyrodniczych dla zachowania ciągłości przestrzennej systemu ekologicznego,

— ochrona przed lokalizowaniem inwestycji uciążliwych i degradujących środowisko przyrodnicze.

Obszary objęte ochroną na podstawie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Charakterystyka: obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ochrona elementów dziedzictwa i środowiska kulturowego jako istotnych dla budowania tożsamości obszarów wiejskich,
- promocja i tworzenie nowych wartości kulturowych w przestrzeniach publicznych obszarów wiejskich,
- tworzenie obrazu gminy rozwijającej się harmonijnie, wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo,
- ochrona i odbudowa drzewostanu na terenie i w otoczeniu zabytkowych założeń: parkowych i cmentarzy.

Tereny użytkowane rolniczo:

Charakterystyka: tereny upraw rolnych zlokalizowano w kompleksach gleb o wysokiej przydatności rolniczej oraz obiekty produkcji rolniczej.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- ograniczanie zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, zwłaszcza w odniesieniu do gruntów wysokiej jakości i przydatności dla rolnictwa (klas bonitacyjnych I-III),
- preferencja produkcji ogrodniczej, sadowniczej, warzywnej itp.,
- utrzymanie rolniczych funkcji Gminy oraz ich rozwój w kierunku rolnictwa ekologicznego,
- dopuszczenie adaptacji i modernizacji istniejącej zabudowy siedliskowej i jednorodzinnej,
- likwidacja nieekologicznych źródeł emisji zanieczyszczeń,
- prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej,
- ograniczenie lokalizowania rozproszonej zabudowy siedliskowej,
- ochronę istniejących oraz zwiększanie terenów zakrzewień i zadrzewień śródpolnych,
- sukcesywne przeznaczenie części terenów rolnych najsłabszych gleb pod zalesienia,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej, w tym rozwój dróg dla rowerów oraz infrastruktury technicznej,

- dopuszczenie lokalizacji farm wiatrowych, z uwzględnieniem zasady ochrony gruntów najwyższych klas bonitacji przed wyłączeniem z użytkowania rolniczego,
- zachowanie otwartego charakteru przestrzeni.

Wody:

Charakterystyka: zbiorniki i ciek wodne w przestrzeni gminy oraz ich bezpośrednia otulina biologiczna.

Najważniejszymi założeniami zintegrowanej polityki rozwoju oraz ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej są:

- zachowanie naturalnego charakteru koryt cieków oraz utrzymanie naturalnego ekosystemu i ochrona przed zanieczyszczeniami,
- ewentualne wykorzystanie poszczególnych zbiorników do celów związanych z gospodarowaniem wodami,
- dążenie do niedopuszczenia do pojawiania się ryzyka powodziowego, poprzez racjonalne gospodarowanie gruntami przyległymi do cieków wodnych, w szczególności niedopuszczanie do nadmiernego zbliżania się do nich zabudowy,
- bieżąca regulacja cieków,
- ochrona naturalnej retencji gruntów – w szczególności retencji leśnej oraz retencji na obszarach zurbanizowanych,
- ochrona wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł rolniczych, poprzez wdrożenie i przestrzeganie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej, np. nawożenie, składowanie nawozów i kiszzonek w pobliżu cieków,
- podjęcie działań mających na celu zwiększenie retencji wodnej na terenach rolniczych, leśnych i zurbanizowanych poprzez: prawidłowe użytkowanie rolnicze gleb, prowadzenie prac przeciwoerozyjnych, zalesianie, tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków, ochronę i odtwarzanie oczek wodnych i mokradeł,
- zgodnie z art. 77 ust 1. pkt 3. ustawy z dnia 20 lipca 2017 roku – Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r. poz. 2625 ze zm.) na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się lokalizowania nowych cmentarzy oraz gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania. Jednakże zgodnie z art. 77 ust. 3 ustawy Prawo wodne: *„Jeżeli nie spowoduje to zagrożenia dla jakości wód w przypadku wystąpienia powodzi, właściwy organ Wód Polskich może, w drodze decyzji, zwolnić od zakazu, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, określając warunki niezbędne dla ochrony jakości wód”*. Ponadto zgodnie z art. 390 ust 1. ustawy Prawo wodne przy lokalizowaniu na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią

nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz nowych obiektów budowlanych wymagane jest pozwolenie wodnoprawne,

- przeciwdziałanie skutkom suszy należy prowadzić zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy z dnia 15 lipca 2021 (Dz.U. z 2021 r. poz. 1615): należy promować i w pierwszej kolejności rozważać działania zakładające naturalne metody retencji, a budowanie retencji sztucznej należy traktować jako działania ostatecznego wyboru. Nowe działania inwestycyjne w gospodarce wodnej, kształtowanie sztucznej retencji musi zostać poprzedzone szeregiem analiz, dotyczących ich warunków i procedur, które muszą być zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami środowiskowymi oraz być adekwatne do potrzeb w zakresie retencji,
- zaplanowane działania należy realizować z uwzględnieniem zapisów planów zarządzania ryzykiem powodziom,
- tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Ponadto w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. 2022. poz. 2739), zostały zidentyfikowane główne cele zarządzania ryzykiem powodziowym, w tym cel główny obejmujący zapewnienie racjonalnego gospodarowania obszarami zagrożenia powodziowego. W przypadku lokalizowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią m.in. nowych obiektów budowlanych oraz gromadzenia ścieków, niezbędne jest uzyskanie pozwolenia wodnoprawnego zgodnie z art. 390 ust. 1 ustawy Prawo wodne.

Obszar gminy podlega pod Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły i Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry. Na obszarze tym obowiązują dokumenty o nazwie: „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r., poz. 300) oraz „Aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry” ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335). Przewidziane działania dla jcwp rzecznych zgrupowane zostały w następujących kategoriach: adaptacja do zmian klimatu, edukacja i informacja, gospodarka ściekowa, kształtowanie stosunków wodnych w zlewni jcwp, ograniczenie zanieczyszczeń rozproszonych z rolnictwa, poprawa warunków dla obszarów chronionych, poprawa warunków hydromorfologicznych rzek i potoków, redukcja

emisji i zrzutów substancji priorytetowych, aktualizacja programu ochrony środowiska, zapewnienie ciągłości biologicznej i morfologicznej rzek i potoków oraz zapewnienie ciągłości biologicznej rzek i potoków.

Dodatkowo tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne, planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym.

5. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Według Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030, obszar strategicznej interwencji definiowany jest jako *„wskazany w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje finansowane z różnych źródeł, w tym w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie, lub rozwiązania regulacyjne”*.

Gmina Radziejów zakwalifikowana została do następujących obszarów strategicznej interwencji:

- zidentyfikowane na poziomie wojewódzkim, wobec których politykę rozwoju adekwatną do przedmiotu delimitacji prowadzi Samorząd Województwa:
  - OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą (niski poziom rozwoju społecznego),
  - OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa,
  - OSI obszarów peryferyjności transportowej.

OSI gmin wykazujących negatywną sytuację społeczno-gospodarczą

Zidentyfikowany w przestrzeni województwa powyższy obszar wymaga poprawy negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Na obszarze gminy Radziejów stwierdzono występowanie takich problemów, jak niski poziom rozwoju społecznego. Zgodnie ze Strategią rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku obszar ten wymaga wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych. Celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych, pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie do osiągnięcia możliwie wysokiego, ale co najmniej akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług

publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

OSI obszarów cechujących się skrajnym niedoborem wody dla rolnictwa

W województwie kujawsko-pomorskim w najbliższych latach coraz bardziej kluczowym zasobem środowiska staje się woda, ze względu na coraz większe jej deficyty, wzmocnione zmianami klimatycznymi. Obecnie główny jej niedobór pojawia się przede wszystkim dla produkcji rolniczej i funkcjonowania środowiska. Nie wykluczone, że w nieodległej przyszłości pojawić się mogą ograniczenia również w poborze wody dla celów socjalno-bytowych czy przedsiębiorczości pozarolniczej.

W celu zapobieżenia niedoborowi wody niezwykle ważne są działania na rzecz racjonalizacji wykorzystania wody, wprowadzania rozwiązań minimalizujących jej zużycie oraz realizacja działań na rzecz zatrzymywania i gromadzenia wody. Priorytetowego znaczenia nabierają też działania na rzecz retencji wody i przeciwdziałanie występowaniu oraz skutkom suszy, które powinny być prowadzone w ciągu najbliższych lat z najwyższą determinacją.

Obszar ten obejmuje cały teren gminy Radziejów. Schematyczny zasięg obszaru przedstawiony został na opracowaniu graficznym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów w rozdziale 3 niniejszej Strategii.

OSI obszarów peryferyjności transportowej

Do obszarów cechujących się peryferyjnością transportową zaliczono miejscowości oraz ich najbliższe sąsiedztwo niespełniające wymogów systemu 60/90³. Dodatkowo peryferyjność może się przejawiać nie tylko długim czasem przejazdu, ale także niską liczbą połączeń (poza tym, że brak połączeń to wręcz podstawa określenia, że dany obszar jest peryferyjny). W tym zakresie wyróżniają się obszary, na terenie których znajdują się miejscowości, z których w ciągu dnia powszedniego notuje się 5 lub mniej połączeń do co najmniej jednej ze stolic.

Na terenie gminy Radziejów obszar ten obejmuje jej południową i zachodnią część. Schematyczny zasięg obszaru przedstawiony został na opracowaniu graficznym modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów w rozdziale 3 niniejszej Strategii.

W związku z powyższym rekomendowana jest realizacja działań na rzecz niwelowania wykluczenia komunikacyjnego na obszarach peryferyjnych (wykluczenie to polega na braku możliwości sprawnego dojazdu w transporcie publicznym do i ze stolicy województwa). Na terenie gminy działania te związane są przede wszystkim z utworzeniem większej liczby połączeń do stolic województwa, siedzib powiatu lub innych węzłów przesiadkowych systemu

---

³ Zarysowany w „Planie modernizacji 2020+” z 2013 roku docelowy system funkcjonowania regionalnego transportu publicznego, który zakłada, że dojazd z każdego miasta powiatowego do Bydgoszczy lub Torunia powinien trwać nie dłużej niż 60 minut, a z pozostałych miejscowości nie dłużej niż 90 minut.

wojewódzkiego. Sprawny transport publiczny w wymiarze lokalnym i regionalnym jest istotnym mechanizmem przeciwdziałania depopulacji obszarów zmarginalizowanych oraz prawidłowego rozwoju wspólnot lokalnych, które budują zintegrowaną wspólnotę regionalną.

6. Obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy Radziejów

Na terenie gminy nie wyznacza się obszarów strategicznej interwencji kluczowych na poziomie lokalnym.

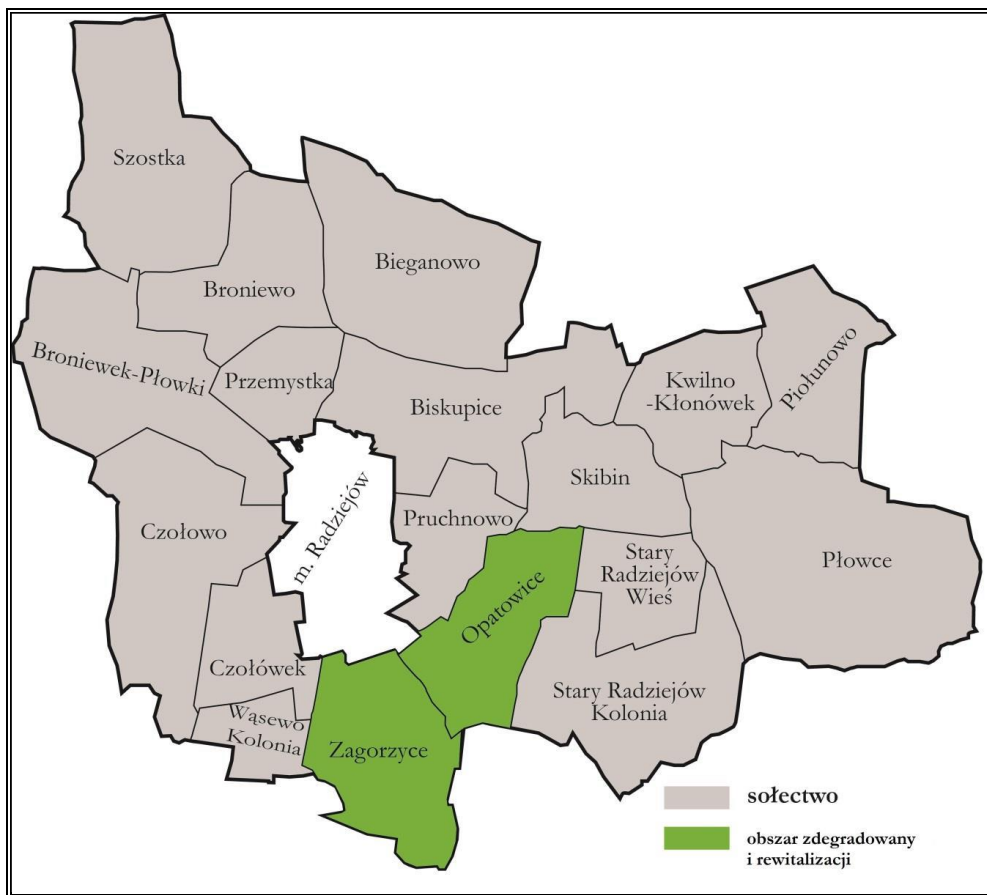
Jednak na podstawie informacji w uchwalonym Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Radziejów na lata 2016-2023 obszarami kluczowymi do wsparcia dla gminy są obszary rewitalizacji obejmujące część sołectwa Zagorzyce i Opatowice.

Głównymi problemami występującymi na terenach wyznaczonych do rewitalizacji w strefie społecznej są negatywne zjawiska związane z procesem starzenia się społeczności, znaczne uzależnienie mieszkańców od środowiskowej pomocy społecznej i wykluczenie społeczne. W sferze gospodarczej zdiagnozowano małą liczbę podmiotów gospodarczych i problem bezrobocia. W sferze środowiskowej wskazano na niską świadomość ekologiczną w społeczeństwie, natomiast w sferze technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej na niewystarczającą infrastrukturę techniczną oraz brak miejsc i obiektów w dobrym stanie technicznym pełniących funkcje społeczne.

W celu wyprowadzenia tych obszarów z sytuacji kryzysowej określono przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Zaplanowana w ramach rewitalizacji interwencja powinna wpłynąć na poprawę w zakresie poszczególnych zagadnień kryzysowych. Oczekiwanym efektem rewitalizacji na ww. obszarach będzie złagodzenie obecnie występujących problemów dzięki synergicznym efektom poszczególnych działań rewitalizacyjnych. Rozwój w przyszłości tych obszarów pozytywnie wpłynie na stymulację procesów społecznych i gospodarczych całej gminy oraz pozwoli na wykształcenie się reprezentacyjnych terenów gminnych.

Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Radziejów

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Radziejów na lata 2016-2023

7. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030 będzie kontrolowany poprzez wdrażanie dokumentu, a następnie jego monitoring i ewaluację.

Działania wyznaczone w dokumencie wynikają z kompetencji Gminy oraz ze zdiagnozowanych problemów i potrzeb mieszkańców. Ich koordynacja należy do obowiązku władzy wykonawczej Gminy Radziejów – Wójta Gminy Radziejów.

Wdrażanie Strategii będzie obejmować w szczególności.

- realizację przypisanych działań,
- ewaluację i monitorowanie procesu realizacji działań określonych w strategii,
- kreowanie i przyjmowanie propozycji nowych działań od partnerów i interesariuszy strategii,
- koordynację procesu jej aktualizacji we współpracy z Radą Gminy Radziejów,
- zapewnianie promocji strategii,
- poszukiwanie, wraz z innymi podmiotami zaangażowanymi pozabudżetowych źródeł

finansowania dla działań.

Wójt Gminy Radziejów będzie koordynował realizację założeń Strategii, które wykonywane będą przez poszczególne referaty i pracowników Urzędu Gminy Radziejów oraz kierowników, dyrektorów gminnych jednostek organizacyjnych odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych kierunków działań przydzielonych im ze względu na posiadane kompetencje w danym zakresie.

Rada Gminy Radziejów będzie wsparciem strategicznym przy realizacji strategii oraz podejmowaniu decyzji strategicznych.

Ponadto w Strategii znajdują się również działania, których realizację wspierać mogą, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorcy z terenu gminy, partnerzy społeczno-gospodarczy. Stąd istotne jest również wdrażanie skutecznych mechanizmów współdziałania między Gminą i pozostałymi zainteresowanymi. Wszyscy partnerzy zaangażowani, realizujący działania w ramach Strategii będą aktywnie współpracować z Gminą Radziejów (liderem i koordynatorem).

Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii

Źródło: Opracowanie własne

Strategia Rozwoju Gminy będzie wdrażana poprzez wykorzystanie instrumentów obejmujących narzędzia programowe i finansowe, których zakres przedmiotowy lub kierunki wydatkowania środków podlegają bezpośredniej kontroli ze strony organów samorządu. Należą do nich m.in. programy branżowe, strategie postępowania w ramach konkretnych obszarów, uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe, określające krótko i długofalowe kierunki koncentracji środków finansowych, projekty międzysektorowe i międzyorganizacyjne, w tym zlecenie organizacji zadań publicznych organizacjom pozarządowym czy klubom sportowym.

Dodatkowo rekomendowane jest również przyjęcie i aktualizacja szczegółowych programów i planów określających dokładny zakres działań koniecznych do realizacji w zakresie celów wskazanych w Strategii w poszczególnych dziedzinach (np. pomocy społecznej, ochrony środowiska, rewitalizacji, gospodarki niskoemisyjnej oraz pozostałych strategii i programów jednorocznych).

Wobec powyższego, dla sprawnej realizacji przedmiotowej strategii konieczne będzie opracowywanie i wdrażanie następujących dokumentów (strategii, programów, planów)

wykonawczych:

- Programu Ochrony Środowiska,
- Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- Programu Opieki nad Zabytkami,
- Wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym gminy,
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych,
- Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Programu Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Programu Przeciwdziałania Narkomani,
- Programu Wspierania Rodziny.

Ważnym aspektem wdrażania Strategii jest również zachęcanie lokalnej społeczności do aktywnego udziału w planowaniu i realizacji zaplanowanych działań, przyczyniających się do rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy. Pełna wersja Strategii znajdować się będzie na stronie internetowej Gminy oraz dostępna będzie do wglądu w Urzędzie Gminy.

Monitoring wdrażania Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami i celami. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii. Będzie ona polegała na gromadzeniu i opracowywaniu pozyskanych informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę realizacji działań i osiągnięcia celów,
- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii np. wskaźników realizacji celów i działań strategii, rozwiązywanie problemów. Ewaluacji podlegać będzie materiał empiryczny stanowiący podstawę do analiz i ocen; oraz ocena trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności, trwałość i spójności.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji będzie realizowana w okresach rocznych, w oparciu o analizę wskaźnikową, na podstawie własnych danych i informacji

statystyki publicznej generowanej przez Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, a także statystyk realizatorów działań. Organem odpowiedzialnym za monitorowanie będzie Wójt Gminy Radziejów, który realizuje swoje zadania poprzez jednostki podległe.

Ponadto do ewaluacji zostanie wykorzystana metoda samodzielnej oceny stopnia realizacji Strategii i osiągniętych efektów, dokonywana własnymi siłami na podstawie zbioru informacji pochodzących ze sprawozdań i raportów. Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania Strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych w niej działań.

Informacje przede wszystkim zawarte będą w sporządzanym w terminie do dnia 31 maja każdego roku, raporcie o stanie gminy, który wynika z nałożonymi na jednostki samorządu terytorialnego zobowiązaniem wynikającym z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 poz. 40 ze zm.). Prowadzony monitoring pozwoli na wykrycie zagrożenia w zakresie braku realizacji danego zadania i osiągnięcia założonych wskaźników oraz na ewentualną konieczność modyfikacji planowanych do realizacji działań lub podmiotów współpracujących przy ich realizacji.

Do roku od zakończenia realizacji Strategii sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie efektów wybranych do realizacji działań w całym okresie jej wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę realizacji założeń Strategii. Będzie on również określał wnioski i rekomendacje, które pozwolą usprawnić proces wdrażania Strategii na kolejne lata.

8. Ramy finansowe i źródła finansowania

Zaplanowane do realizacji działania wskazane w Strategii, oprócz odpowiednich zasobów ludzkich i rzeczowych, muszą posiadać odpowiednie zasoby finansowe. Efektywna polityka rozwoju Gminy powinna wykorzystywać dostępne zewnętrzne środki finansowe oraz być dostosowana do możliwości budżetowych. Gmina Radziejów, przystępując do realizacji danego działania, w pierwszej kolejności analizuje możliwość pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania na ten cel, tj.

- środki pochodzące z budżetu państwa,
- środki budżetowe jednostek samorządu terytorialnego województwa, powiatu,
- fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej,
- fundusze celowe np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej czy Funduszu Sprawiedliwości,
- fundusze Europejskiego Instrumentu Odbudowy,

- inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej np. Fundusze Norweskie, fundusze EOG,
- środki sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno – prywatnego,
- kredyty bankowe, pożyczki oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Główne źródła finansowania działań oraz wkładu własnego stanowi budżet Gminy. Część działań przewidzianych w Strategii należy do zadań realizowanych w ramach funkcjonowania gminnych jednostek organizacyjnych. Wobec tego środki na te działania pochodzić będą z dochodów własnych Gminy. Realizacja części działań zakłada również współpracę z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, stowarzyszeniami, pozostałymi partnerami. Współpraca ta może również opierać się na wspólnym finansowaniu działań, przekazaniu dotacji na ich realizację.

W poniższej tabeli przedstawiono szacunkowy harmonogram realizacji działań wyznaczonych w Strategii.

Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Cel strategiczny 1. Dobra jakość życia mieszkańców										
Cel operacyjny 1.1. Wysokiej jakości oferta kulturalno-edukacyjna	Rozwój oferty edukacyjnej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Rozwój oferty kulturalnej i promocja gminy									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Ochrona dziedzictwa kulturowego									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel operacyjny 1.2. Aktywne społeczeństwo	Aktywizacja i poprawa warunków funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Wsparcie rodzin z problemami społecznymi i zagrożonych wykluczeniem społecznym									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Efektywne funkcjonowanie administracji samorządowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Wsparcie organizacji pozarządowych									Budżet gminy; Środki własne stowarzyszeń i organizacji pozarządowych; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel operacyjny 1.3. Atrakcyjna infrastruktura sportowo-rekreacyjna	Rozbudowa infrastruktury sportowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
	Wzmacnianie oferty rekreacyjno-wypoczynkowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel strategiczny 2. Rozwinięty sektor przetwórstwa spożywczego										
Cel operacyjny 2.1. Wsparte gospodarstwa rolne	Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Wsparcie lokalnych przedsiębiorców i grup producenckich									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel operacyjny 2.2. Rozwinięta infrastruktura techniczna	Przebudowa linii kolejowej nr 131 ⁴									Administracja rządowa; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne.
	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Poprawa infrastruktury okołodrogowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Rozbudowa infrastruktury wodociągowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej									Budżet gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Rozbudowa infrastruktury gazowej									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej i elektroenergetycznej									Budżet gminy;

⁴ Projekt kluczowy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Strategia Rozwoju Gminy Radziejów na lata 2023-2030

Cel operacyjny	Kierunki działań	Okres wdrażania								Planowane koszty realizacji zadania/ Planowane źródło finansowania.
		2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
										Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój										
Cel operacyjny 3.1. Dobra jakość środowiska naturalnego	Ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczych									Budżet gminy; Budżet RDOŚ; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Zrównoważone gospodarowanie wodami									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne; Środki własne właścicieli nieruchomości i obiektów; RZGW.
	Edukacja ekologiczna mieszkańców									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Sprawny system gospodarowania odpadami									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel operacyjny 3.2. Adaptacja do zmian klimatu	Realizacja działań niskoemisyjnych									Budżet gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii									Budżet gminy; Środki własne mieszkańców; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;
Cel operacyjny 3.3. Ukształtowany ład przestrzenny	Poprawa spójności zagospodarowania przestrzennego									Budżet gminy; Publiczne pozabudżetowe fundusze krajowe i zagraniczne;

Źródło: Opracowanie własne

Poniżej opisano fundusze i środki zewnętrzne, które stanowią potencjalne źródła finansowania działań strategicznych.

Fundusze Europejskie na lata 2021-2027

Polityka spójności na lata 2021-2027 ma obejmować następujące fundusze: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+) oraz Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej UE, w tym ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji.

Fundusz Spójności służy redukowaniu dysproporcji gospodarczych i społecznych oraz promowaniu zrównoważonego rozwoju. W jego ramach realizowane są strategiczne projekty w obszarach ochrony środowiska i transportu, w tym transeuropejskich sieci transportowych (TEN-T).

Europejski Fundusz Społeczny+ ma być głównym narzędziem UE służącym zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki.

Powyższe fundusze polityki spójności będzie uzupełniał **Fundusz Sprawiedliwej Transformacji**. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji, a jego celem jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach **Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich** wspierany jest rozwój wsi i obszarów wiejskich oraz sektor rolno-spożywczy. W perspektywie na lata 2021-2027 wyznaczono dziewięć celów w zakresie: zapewnienia rolnikom godziwych dochodów, zwiększenia konkurencyjności, poprawy pozycji rolnika w łańcuchach wartości, przyczyniania się do łagodzenia skutków zmian klimatu i przystosowywania się do nich, a także do zrównoważonej produkcji energii, wydajnego gospodarowania glebą, różnorodności biologicznej i krajobrazu rolniczego, zmian strukturalnych i wymiany pokoleń, zatrudnienia i wzrostu gospodarczego na obszarach wiejskich, zdrowia, żywności i oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe.

Narodowy i Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspierają przedsięwzięcia, w formie instrumentów zwrotnych, z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, energii odnawialnej, ekologii, ochrony przyrody oraz zarządzania gospodarką wodną i odpadową.

Rządowy Fundusz Dróg

Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg (RFRD) stanowi kompleksowy instrument wsparcia realizacji zadań na drogach zarządzanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym, stanowiącej ważny element prawidłowego funkcjonowania i rozwoju gospodarki oraz przyczyniającej się do poprawy poziomu życia obywateli.

Funduszu ma również na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego i parametrów technicznych lokalnej sieci drogowej, a także poprawę oraz zwiększenie atrakcyjności i dostępności terenów inwestycyjnych. Rozwój lokalnej infrastruktury drogowej stanowi przy tym działanie komplementarne do inicjatyw podejmowanych na szczeblu krajowym w odniesieniu do budowy systemu autostrad i dróg ekspresowych, przyczyniając się do stworzenia spójnego i zintegrowanego systemu transportowego.

Program Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego mają na celu dofinansowanie zadań z zakresu kultury o charakterze projektowym, z wyłączeniem stałej działalności kulturalnej podmiotów. Skierowane są do instytucji kultury, organizacji pozarządowych, instytucji filmowych, szkół i uczelni wyższych, jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów gospodarczych, kościołów i związków wyznaniowych oraz ich osób prawnych. Wyjątek stanowi jeden program – Ochrona zabytków, w ramach którego osoby fizyczne mogą również składać wnioski o wsparcie.

Fundusze norweskie i EOG

Mechanizm Finansowy EOG i Norweski Mechanizm Finansowy (czyli tzw. Fundusze norweskie i EOG) to forma bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Islandię, Norwegię, i Lichtenstein nowym członkom UE – kilkunastu państwom Europy Środkowej i Południowej oraz krajom bałtyckim. Głównym celem Funduszy norweskich i Funduszy EOG jest przyczynianie się do zmniejszania różnic ekonomicznych i społecznych w obrębie EOG oraz wzmacnianie stosunków dwustronnych pomiędzy państwami-darczyńcami a państwem-beneficjentem.

Za koordynację wdrażania Funduszy norweskich i EOG w Polsce odpowiada Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju.

Programy w ramach III edycji Funduszy norweskich i EOG będą wdrażane do 2024 r. Wyjątek stanowi Fundusz Współpracy Dwustronnej, który będzie wdrażany do 30 kwietnia 2025 r.

Do programów tych należą:

- Rozwój przedsiębiorczości i innowacje,
- Rozwój Lokalny,
- Badania naukowe,
- Edukacja,
- Środowisko, Energia i Zmiany Klimatu,
- Kultura,
- Zdrowie,
- Sprawiedliwość,
- Sprawy Wewnętrzne,
- Fundusz Współpracy Dwustronnej,
- Pomoc Techniczna,
- Fundusz NGO,
- Social Dialogue-Decent Work.

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO)

Jest to kompleksowy program reform i projektów strategicznych. Jego celem jest wzmocnienie odporności gospodarczej i społecznej oraz budowa potencjału polskiej gospodarki na przyszłość. Powyższy Program ma odbudować kondycję gospodarki po kryzysie wywołanym pandemią COVID-19 i zapewnić jej większą odporność na przyszłe nieprzewidziane okoliczności. Środki przyznawane w ramach programu mają być przeznaczone na modernizację technologiczną, trafić do rodzimych firm oraz poprawić jakość życia Polaków i konkurencyjność naszej gospodarki.

W ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie miała do dyspozycji ok. 58,1 mld euro, w tym: 23,9 mld euro w formie dotacji oraz 34,2 mld euro w pożyczkach. Czas na wykorzystanie tych środków to rok 2026.

Środki muszą być przeznaczone na konkretne inwestycje, wpisujące się w kluczowe obszary dla UE: infrastruktura, transport, energia i środowisko, innowacje, cyfryzacja, zdrowie, społeczeństwo oraz spójność terytorialna.

Wobec powyższego, Plan odbudowy ma na celu zbudowanie odporności poprzez realizację projektów w następujących obszarach:

1. Odporne społeczeństwo:
  - Ochrona zdrowia.
  - Edukacja.
2. Odporne państwo:
  - Cyfryzacja usług publicznych
  - Infrastruktura i komunikacja
3. Odporna gospodarka:
  - Umiejętności.
  - Nowe technologie.
4. Odporne środowisko:
  - Budynki.
  - Energetyka.

Program Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018 – 2027 (PROO) i Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (FIO)

PROO to program bezpośredniego wsparcia rozwoju polskich organizacji obywatelskich. Dotacje w ramach programu będą przydzielane na rozwój instytucjonalny organizacji oraz realizację ich celów statutowych. Dotacje będzie można uzyskać zarówno na realizację wieloletniej strategii rozwoju organizacji, budowę kapitału żelaznego, ale także np. na zaspokojenie nagłych potrzeb w sytuacjach awaryjnych. Są uruchamiane konkursy dla mediów obywatelskich, organizacji strażniczych, think tanków.

Celem FIO jest natomiast dofinansowywanie projektów mających na celu zwiększenie zaangażowania obywateli i organizacji pozarządowych w życie publiczne. Dotację można otrzymać na projekt społeczny. Zakres możliwych do zrealizowania działań obejmuje wszystkie obszary działalności pożytku publicznego. W ramach Programu wydzielone zostały cztery priorytety: „Małe Inicjatywy”, „Aktywne Społeczeństwo”, „Aktywni Obywatele”, „Silne Organizacje Pozarządowe”.

Fundusz Inwestycji Samorządowych

Fundusz Inwestycji Samorządowych zarządzany jest przez Polski Fundusz Rozwoju. Fundusz powstał z myślą o zapewnieniu kapitału niezbędnego dla realizacji inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Fundusz oferuje kilka instrumentów finansowych: kapitał wspólnika/akcjonariusza, pożyczka wspólnika/akcjonariusza, dług podporządkowany względem finansowania bankowego. Samorządy dokonują wyboru wspólnika, jako akcjonariusza w trybie procedur konkurencyjnych. Głównymi sektorami objętymi tą formą finansowania są zadania użyteczności publicznej i zadania własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym głównie drogi, ulice, mosty, sektor wodno – kanalizacyjny, infrastruktura

społeczna, gospodarka odpadami, transport zbiorowy, ciepłownictwo, ochrona zdrowia. Samorządy mogą pozyskać również środki na obiekty: infrastruktury sportowej, infrastruktury wspierającej biznes czy infrastruktury miejskiej.

Spis tabel, wykresów i rysunków

Tabela 1. Analiza SWOT – wymiar społeczny	16
Tabela 2. Analiza SWOT – wymiar gospodarczy.....	17
Tabela 3. Analiza SWOT – wymiar przestrzenny (środowisko i infrastruktura).....	17
Tabela 4. Problemy, przyczyny i potrzeby rozwojowe Radziejów.....	19
Tabela 5. Cele strategiczne i operacyjne.....	22
Tabela 6. Cel strategiczny 1. Dobra jakość życia mieszkańców.....	25
Tabela 7. Cel strategiczny 2. Wysoka przedsiębiorczość.....	29
Tabela 8. Cel strategiczny 3. Zrównoważony rozwój.....	34
Tabela 9. Kluczowe projekty „Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”, których realizacja dotyczyć będzie obszaru gminy Radziejów.....	36
Tabela 10. Infrastruktura transportowa obsługująca kluczowe zewnętrzne relacje transportowe województwa kujawsko-pomorskiego przebiegająca przez obszar gminy Radziejów	37
Tabela 11. Harmonogram realizacji działań Strategii Rozwoju Gminy	55
Rysunek 1. Legenda do modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów.....	39
Rysunek 2. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Radziejów.....	40
Rysunek 3. Obszar rewitalizacji na terenie gminy Radziejów	49
Rysunek 4. Podział zadań realizacji Strategii	51
Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Radziejów w latach 2017-2021.....	11